

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านหินเพิง หมู่ที่ 1

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

ถวายเป็น นื่องคึ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
หมู่บ้านหินเพิง หมู่ที่ 1

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร. ชีระสุด สุขกำเนิด

การประเมินกองทุนหมู่บ้านหินเพิง ผู้ทำการประเมินได้ใช้รูปแบบ การประเมินแบบ ซิพพ์ โมเดล (CIPP Model) ซึ่งในการประเมินกองทุนหมู่บ้านหินเพิง ได้แบ่งการประเมินออกเป็น 2 หน่วยระบบย่อย ได้แก่ หน่วยระบบ การบริหารการจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (หน่วยระบบ A) และหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B) พบว่า

1. ผลการประเมินหน่วยระบบ A พบว่า กองทุนหมู่บ้านหินเพิง เกิดจากการร่วมมือของ ประชาชนในหมู่บ้าน เลือกลงตั้งคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติก่อตั้งกองทุน และได้รับอนุมัติให้ก่อตั้ง กองทุนเมื่อ 27 มิถุนายน 2544 และได้รับเงินจัดสรรจากคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2544 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ทำการจัดสรรเงินกู้ ให้กับสมาชิก 123 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 948,000 บาท และมีทุนสะสม 73,134 บาท เงินที่ปล่อยกู้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

2. หน่วยระบบ B สมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ จากคณะกรรมการกองทุน ได้นำเงินไปใช้ ตามโครงการที่นำเสนอ และกิจการที่สมาชิกได้มีการดำเนินการ มีดังนี้ ด้านการเกษตร ได้แก่ การทำไร่ข้าวโพด การเลี้ยงโคนเนื้อ การเลี้ยงไก่ และการเลี้ยงปลา ด้านการค้า ได้แก่ร้านค้าปลีกในหมู่บ้าน ด้านบริการ ได้แก่ ร้านซ่อมรถจักรยานยนต์ และการรับจ้าง ได้แก่ การซื้อจักรมาเย็บหมอน ซึ่งการดำเนินการของผู้กู้จะมีประสิทธิภาพ ในกิจการของตนเอง จึงทำให้การดำเนินกิจการประสบความสำเร็จ น่าจะทำให้การส่งคืนเงินต้นและดอกเบี้ย ได้ตามกำหนด

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

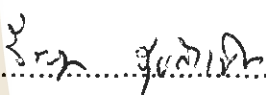
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

 (อาจารย์ ดร.ธีระสุด สุขกำเนิด)

กรรมการสอบ

 (อาจารย์ อติชาติ วงศ์กอบलग)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

 (รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)
 คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

- 8 ต.ค. 2545
 วันที่ เดือน พ.ศ.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้ทำสารนิพนธ์ขอกราบขอบพระคุณ บุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งข้อมูลทางด้านวิชาการและด้านการดำเนินสารนิพนธ์ อาทิเช่น

- อาจารย์ ดร.ธีระสุด สุขกำเนิด อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- คณาจารย์ทุกท่านของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่ช่วยประสาขาวิชาและให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ให้ความช่วยเหลือด้านการปฏิบัติการในพื้นที่หมู่บ้าน
- ประธานกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุน ตลอดจน พ่อแม่ พี่ น้อง ทุกท่านที่ช่วยอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ
- กลุ่มบัณฑิต โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการประสานงานด้านต่าง ๆ อาทิเช่น การจัดเวทีระดับหมู่บ้าน เวทีระดับตำบล ตลอดเวลาที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติหน้าที่ที่ผ่านมา

ท้ายนี้ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา พี่ ๆ ที่ให้การเลี้ยงดูอบรม ให้กำลังใจ และส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้ทำสารนิพนธ์ทำสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ภูวมัย ษ์องค์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ถ
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
กรอบแนวคิดทฤษฎี	2
วิธีดำเนินการ	3
ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ	3
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	5
นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ระเบียบกองทุนและชุมชนเมืองแห่งชาติ	5
ระเบียบต่างๆ เกี่ยวข้อง	6
แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ	9
ชุมชนเมือง	
แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและ	9
ชุมชนเมือง	
การพิจารณาเงินกู้ยืมสำหรับกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	10
หลักการประเมินโครงการแบบ ซิฟพีโมเดล	11
การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	11
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ	12
ตัวชี้วัด ตัวแปร แหล่งข้อมูล	14
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	31
วิธีการเก็บข้อมูล	32
การวิเคราะห์ข้อมูล	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการติดตามและประเมินโครงการ	34
ผลการประเมินบริบทชุมชน	34
ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	44
ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้	50
สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	55
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	58
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	58
วิธีดำเนินการ	58
ผลการดำเนินงาน	59
สรุปอภิปราย	61
ข้อเสนอแนะ	63
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก ก.	67
ภาคผนวก ข.	70
ภาคผนวก ค.	100
ประวัติผู้เขียน	153

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ตามนโยบายของรัฐบาลภายใต้การนำของ ฯพณฯ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งได้ทำหน้าที่ในการบริหารประเทศมาได้ระยะหนึ่งแล้ว ผลงานที่เห็นได้ชัดเจนโครงการหนึ่งก็คือ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โครงการนี้เกิดจากความยากจนของประชาชนในเขตชนบทและชุมชนเมือง อันเนื่องมาจากการขาดเงินทุน ขาดโอกาสในการเข้าหาแหล่งเงินทุนเพื่อนำมาสร้างอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่ายหรือบรรเทาเหตุฉุกเฉินจำเป็นเร่งด่วน ทำให้ประชาชนในชนบทและชุมชนเมืองต้องอาศัยเงินทุนจากนอกระบบ ทำให้ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูงมากเกินความจำเป็นทำให้เกิดหนี้สะสม ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลมีความต้องการที่จะต่อสู้กับความยากจนให้หมดสิ้นไปจากประเทศ จึงได้กำหนดให้การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายเร่งด่วน เพื่อให้กองทุนเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ อีกทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนในแต่ละแห่ง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางสังคมและเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการพัฒนา อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้าของประเทศรวมทั้งเป็นการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้อีกด้วย

หมู่บ้านหินเพิง ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เป็นหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และได้รับการอนุมัติให้จัดตั้งเป็นกองทุนหมู่บ้านขึ้นเพื่อใช้เป็นกองทุนเงินหมุนเวียน เพื่อการสร้างอาชีพ ลดรายจ่าย และเพื่อบรรเทาเหตุจำเป็นเร่งด่วนภายในหมู่บ้าน และหมู่บ้านหินเพิง ปัจจุบันมีประชากรอาศัยอยู่ทั้งหมด 250 ครัวเรือน มีประชากร 1,192 คน เป็นชาย 593 คน เป็นผู้หญิง 599 คน ประชาชนในหมู่บ้านมีฐานะค่อนข้างยากจน ประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ เช่นการทำไร่ข้าวโพด การทำไร่มันสำปะหลัง การทำสวนน้อยหน่า การทำไร่อ้อย และการเลี้ยงโคเนื้อ เป็นต้น มีพื้นที่ใช้ทำการเกษตรทั้งสิ้น 4,000 ไร่ พื้นที่ทำกินของประชาชนยังไม่มีเอกสารสิทธิ์ในการครอบครองที่ดิน (นส. 3 ก) ตั้งอยู่ในพื้นที่ราชพัสดุ และเพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหินเพิงบรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐบาลมากน้อยเพียงใด รัฐบาลจึงจัดให้มีโครงการเพิ่มประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้น โดยการรับนักศึกษาที่จบปริญญาตรีเข้าศึกษา ต่อใน หลักสูตร “ประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ” และมีนักศึกษา เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 74,881 คน และนักศึกษาที่จะจบหลักสูตรจะต้องทำการประเมินโครงการ หมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่เป้าหมายที่บัณฑิตเข้าไปศึกษา โดยการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอ ในรูปแบบการทำ “สารนิพนธ์” เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพ ความพร้อม ความสำเร็จ ตลอดจน จุดอ่อน จุดแข็งของโครงการ เพื่อส่งเสริมปรับปรุงแก้ไขและเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ของบัณฑิต ที่เข้าร่วมโครงการ โดยการได้รับทราบปัญหาของหมู่บ้าน เพื่อหาแนวทางในการแก้ไข พัฒนา ท้องถิ่นสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหินเพิง ดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด
2. เพื่อศึกษาว่าหมู่บ้านหินเพิงมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน โดยบุคลากร ภายในหมู่บ้าน
3. เพื่อศึกษาว่าหมู่บ้านหินเพิงมีกองทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนที่ ใช้ในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉินจำเป็นเร่งด่วน หรือเป็นสวัสดิการของสมาชิกและประชาชนภายในหมู่บ้าน ได้จริงหรือไม่
4. เพื่อศึกษาว่าชาวบ้านหินเพิงมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อ แก้ปัญหาของตนเอง
5. เพื่อศึกษาว่ากองทุนหมู่บ้านสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานราก การเสริมสร้าง ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคตได้จริงหรือไม่
6. เพื่อทราบทัศนคติของประชาชนชนในหมู่บ้านที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และปัจจัยด้านบวกและด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน

กรอบความคิดทฤษฎี

การประเมินกองทุนหมู่บ้านหินเพิงครั้งนี้ ผู้จัดทำการประเมินได้ใช้ “ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบ” (System Model) เป็นกรอบในการระบุตัวบ่งชี้และตัวแปร สำหรับทำการเก็บข้อมูล ต้นแบบทางความคิดดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในชื่อว่า “ซิพพ์โมเดล” (CIPP Model) โดย ที่ตัวอักษรย่อมีความหมายดังนี้

C ย่อมาจาก Context คือ บริบทของหน่วยระบบ

I	ข้อมูลจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ข้อมูลจาก	Process	คือ	กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ข้อมูลจาก	Product	คือ	ผลผลิตของหน่วยระบบ

วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหินเพิงมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่1 เข้าไปศึกษาในเรื่องความเข้าใจ และวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ของประชาชนในพื้นที่เป้าหมายคือ “หมู่บ้านหินเพิง”

ขั้นที่2 ศึกษาการดำเนินงานสมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านหินเพิง

ขั้นที่3 ศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหินเพิงของคณะกรรมการกองทุน

ขั้นที่4 ใช้ชีพชีพอโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านหินเพิง และกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่5 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางกองทุนจัดขึ้น และบันทึกลงในแบบรายงาน บร.1 – บร. 12

ขั้นที่6 ทำการประมวลวิเคราะห์และสังเคราะห์ที่ได้จากขั้นที่5

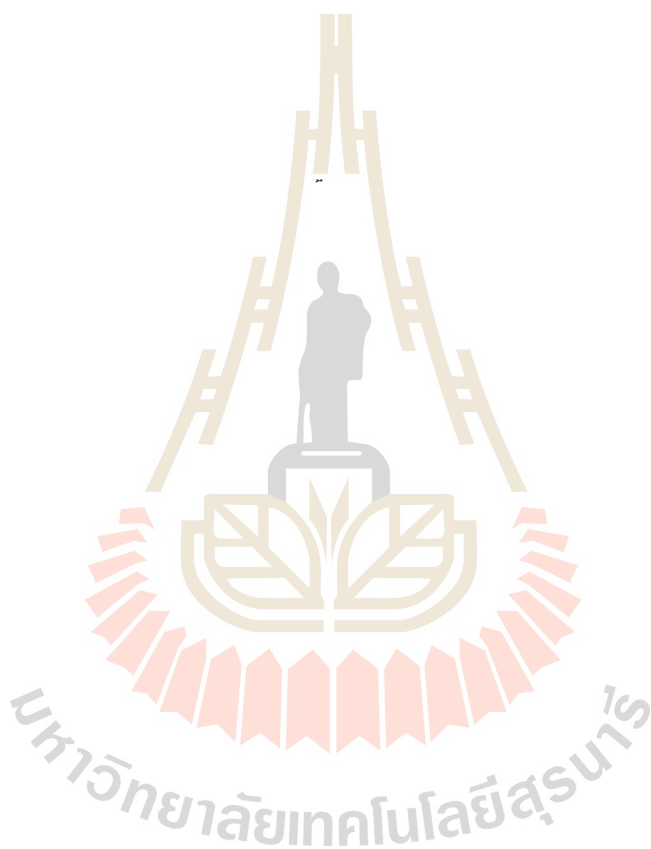
ขั้นที่7 ทำการเขียนสารนิพนธ์จากบทที่ 1, 2, 3, 4, 5 บรรณานุกรม และภาคผนวกจนสมบูรณ์

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงศักยภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหินเพิง ของคณะกรรมการและบุคลากรภายในหมู่บ้าน
2. ทำให้ทราบถึงการเจริญเติบโตของกองทุนหมู่บ้านหินเพิง คือ การมีกำไรในการดำเนินการ
3. ทำให้ทราบว่ามีการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉินจำเป็นเร่งด่วน และมีเงินกองทุนเพื่อเป็นสวัสดิการของประชาชนในหมู่บ้าน
4. ทำให้ทราบว่ากองทุนหมู่บ้านมีส่วนในการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานราก และเป็น การเป็นการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศในอนาคตได้จริง
5. ทำให้ได้ทราบถึงปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านหินเพิง

6. ทำให้ทราบถึงปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหินเพิง

7. ผู้ศึกษา ได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

จากโครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่จัดให้มีบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านละ 1 คน และให้มีการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและนำเสนอในรูปแบบของ “สารนิพนธ์” บัณฑิตประจำหมู่บ้านหินเพิง หมู่ที่ 1 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้ทำการศึกษาข้อมูลตามนโยบาย หลักการ และระเบียบวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎีการประเมิน และหลักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านหินเพิงหมู่ที่ 1 ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อเป็นการส่งเสริมกระตุ้นให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการพึ่งพาตนเองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนา ความคิดริเริ่ม และการแก้ปัญหา เสริมสร้างศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐบาลได้จัดสรรเงินจำนวน 1 ล้านบาท สู่มูลนิธิหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสร้างอาชีพ เสริมรายได้ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ นโยบายดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จได้ ประกอบด้วยหลักสำคัญ 6 ประการดังนี้

2.1 ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2.2 การสร้างเสริมสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนด้วยด้วยภูมิปัญญาของตนเอง

2.3 เกื้อกูลประโยชน์คือผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.4 เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และประชาสังคม

2.5 การติดตามและการประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

2.6 การกระจายอำนาจในท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน เพิ่มรายได้ บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและการบริหารจัดการกองทุนของตนเอง
3. กระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
4. ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม
5. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ปัญหา
6. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นรองประธานคนที่ 1, 2, และ 3 ตามลำดับ และมีข้าราชการของกระทรวงต่าง ๆ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขานุการ นายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี การประชุมของคณะกรรมการจะต้องมีคณะกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียง เป็นเสียงชี้ขาด

1.1 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

- 1.1.1 กำหนดนโยบาย กำหนดแผน การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 1.1.2 กำหนดแผนจัดหาเงินกองทุน ออกระเบียบข้อบังคับและประกาศให้จัดตั้งและแนวทางการบริหารกองทุน
- 1.1.3 ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.1.4 รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค รวมทั้งฐานะทางการเงินกองทุนให้คณะกรรมการระดับอำเภอเป็นระยะ ๆ

1.1.5 ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ หรือตามกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของกรรมการ

2. สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ให้สำนักเลขาธิการรัฐมนตรี มีอำนาจดังต่อไปนี้

2.1 ทำหน้าที่เลขานุการ ปฏิบัติราชการของคณะกรรมการ

2.2 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบายและแนวทางการบริหารกองทุน

2.3 ดำเนินการประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนและแนวทางการบริหารกองทุน

2.4 ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหิ้นเพิง

1 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

2 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้แก่สมาชิก

3 เพื่อส่งเสริมการออมให้แก่สมาชิก

4 เพื่อบริการเงินกู้

5 เพื่อทำให้เกิดความสามัคคี ความซื่อสัตย์ และเสียสละในชุมชน

6 แหล่งที่มาของเงินทุน

6.1 เงินที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาล

6.2 เงินกู้ยืม

6.3 ดอกหรือผลประ โยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากกองทุน

6.4 ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้น เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก

7 คุณสมบัติของสมาชิก

7.1 เป็นผู้อยู่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านไม่น้อยกว่า 6 เดือน และเป็นผู้ที่มีความประพฤติ

เรียบร้อย

7.2 เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบกองทุน

7.3 มีเงินฝากสัจจะและถือหุ้นของกองทุน

8 การสมัครเป็นสมาชิก

8.1 ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกได้ที่คณะกรรมการกองทุน

8.2 เป็นผู้ที่มิใช่คุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบของกองทุน

8.3 เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณารับเข้าเป็นสมาชิก ให้รับชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า

เนียมแรกเข้า

9 สมาชิกขาดหรือพ้นจากการเป็นสมาชิก

9.1 ตาย

9.2 วิกลจริต หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

9.3 ได้รับการอนุมัติให้ลาออก

9.4 กระทำการอื่นที่คณะกรรมการเห็นสมควรให้ออก

10 การคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้าและการถือหุ้นของกองทุน

การคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้ารายละ 50 บาท และสมาชิกจะต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด การชำระค่าหุ้นชำระโดยเงินสดหรือชำระโดยทรัพย์สินอื่น ๆ ที่สมาชิกมีอยู่และสามารถขายเพื่อแลกเปลี่ยนเป็นเงิน เงินฝากสัจจะและเงินรับฝากสมาชิกทุกคนต้องส่งเงินฝากสัจจะทุกเดือน ๆ ละเท่า ๆ กัน ในจำนวนเงิน 50 บาท ส่วนเงินรับฝากสมาชิกสามารถนำมาฝากกับกองทุนได้ในวงเงินไม่เกินรายละ 5,000 บาท และจะสามารถถอนเงินได้ไม่เกินวงเงินหนึ่งครั้งต่อหนึ่งเดือน และให้ดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี

11 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

คณะกรรมการกองทุนประกอบไปด้วย ประธานกองทุน รองประธานกองทุน เลขากองทุน เภรัญญิก ประชาสัมพันธ์และกรรมการกองทุน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 1 ปี ให้กรรมการกองทุนจับฉลากออกกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการทั้งหมด และให้เหลือบุคคลเข้ามาแทนภายใน 30 วัน

12 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

12.1 บริหารจัดการกองทุน ตรวจสอบ กำกับดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน

12.2 ออกระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารกองทุน

12.3 ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดหรือมอบหมาย

13 ประเภทการกู้ยืม

13.1 การพัฒนาอาชีพ

13.2 การสร้างงาน สร้างรายได้ และลดรายจ่าย

13.3 บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหिनเพ็ง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน เนื่องจากกระบวนการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. กระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหिनเพ็ง

- 1.1 จะต้องมีจำนวนครัวเรือนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าประชุม
- 1.2 การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ให้เป็นไปตามที่ประชุม

2. คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหिनเพ็ง

- 2.1 เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเกิน 2 ปี
- 2.2 เป็นผู้มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
- 2.3 ไม่มีประวัติเสียหายในด้านการพนัน มีความรับผิดชอบ เสียสละมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน
- 2.4 ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- 2.5 ไม่เคยได้รับโทษจำคุก
- 2.6 ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุด
- 2.7 ไม่เคยถูกให้ออกจากราชการ
- 2.8 ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิ

แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านหिनเพ็ง หมู่ที่ 1 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านหिनเพ็งดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน

- 1.1 จำนวนประชากร
- 1.2 จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน
- 1.3 อาชีพของประชากรในหมู่บ้าน

2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหिनเพ็ง

- 2.1 จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการ

2.2 วิธีการคัดเลือกคณะกรรมการ

3. การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านหินเพิง

3.1 ระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

3.2 กำหนดรายละเอียดข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกภาพ การรับ – การจ่าย ข้อบังคับ

การกู้ยืมเป็นต้น

3.3 วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ

4. ทูลดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านหินเพิง

4.1 จำนวนกลุ่มและองค์กรชุมชนที่อยู่ภายในหมู่บ้านหินเพิง

4.2 ปัจจุบันกองทุนมีสมาชิกแล้ว

4.3 จำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมกับกองทุน โดยการถือหุ้น การออม ค่าธรรมเนียม

แรกเข้าเป็นต้น

4.4 การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน

การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

คณะกรรมการ ได้มีหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาเงินกู้ให้กับสมาชิกกองทุนซึ่งมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ดังนี้

1. สมาชิกยื่นเสนอแบบ โครงการขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมให้ชัดเจน

2. คณะกรรมการกองทุน มีอำนาจอนุมัติเงินกู้อยู่ไม่เกิน 20,000 บาท

3. คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และปีประกาศอย่างเปิดเผย

4. ในการทำสัญญาเงินให้ใช้บุคคลค้ำประกัน 2 คน และหลักทรัพย์อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

5. กำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยไม่เกิน 1 ปี นับตั้งแต่วันทำสัญญา

6. ในกรณีที่ผู้กู้ไม่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ให้คณะกรรมการมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยคืน

หลักการประเมินโครงการ ในรูปแบบซีพีพีโมเดล (CIPP Model)

หลักการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามรูปแบบการประเมินแบบซีพีพีโมเดล ซึ่งได้

สรุปและตัดตอนจากหนังสือที่ ศ.ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ) ชื่อ “รวบรวมบทความทางการประเมิน” (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544:221 – 234) มีสาระสำคัญดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการเพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผลความจำเป็น ที่ต้องดำเนินโครงการ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความเพียงพอของทรัพยากร
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาความบกพร่องของการดำเนินการ
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เน้นโครงการที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน เป็นภาระกิจที่ต้องทำการดำเนินการ สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงได้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนศึกษาแก่บัณฑิตเพื่อศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งการกำหนดการศึกษาต้องเข้าไปปฏิบัติงานจริงในพื้นที่เป้าหมาย (หมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ) ให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินโครงการ ออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

นอกจากจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ยังช่วยให้ผู้ที่เข้าร่วมโครงการได้รับรู้เพื่อที่จะนำไปใช้พัฒนาอาชีพได้ และยังสามารถนำไปพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องยั่งยืนต่อไปในอนาคต

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

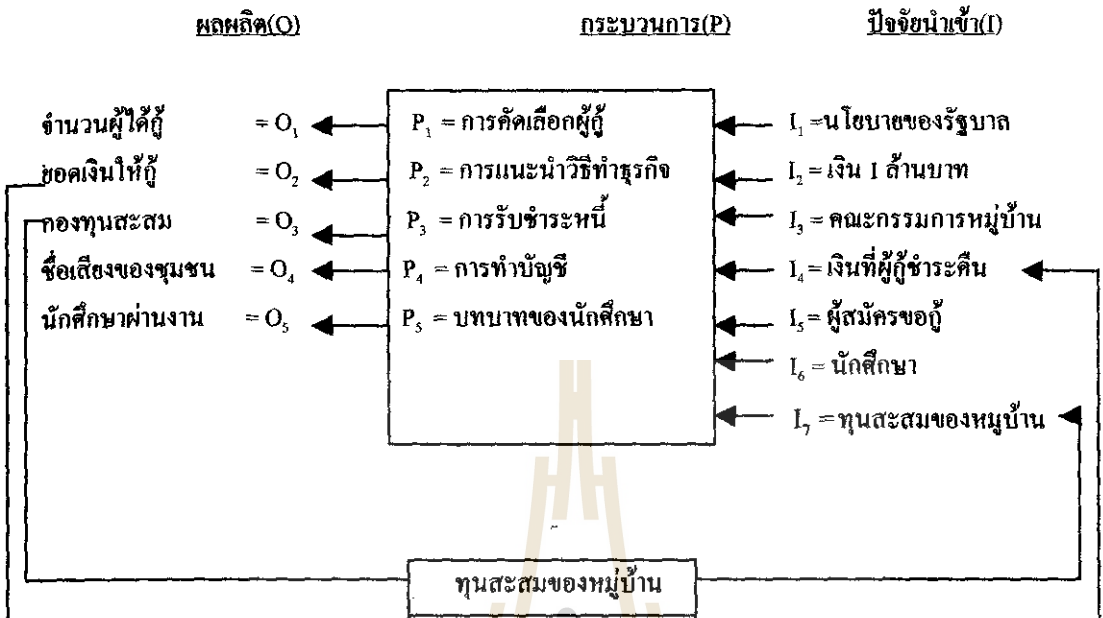
ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ผู้จัดทำ มีขั้นตอนในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน หินเพิง โดยแบ่งขั้นตอนการประเมินโครงการเป็นดังนี้ วิธีการประเมินโครงการ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งรายละเอียดในแต่ละขั้นจะได้นำเสนอดังต่อไปนี้

วิธีการประเมินโครงการ

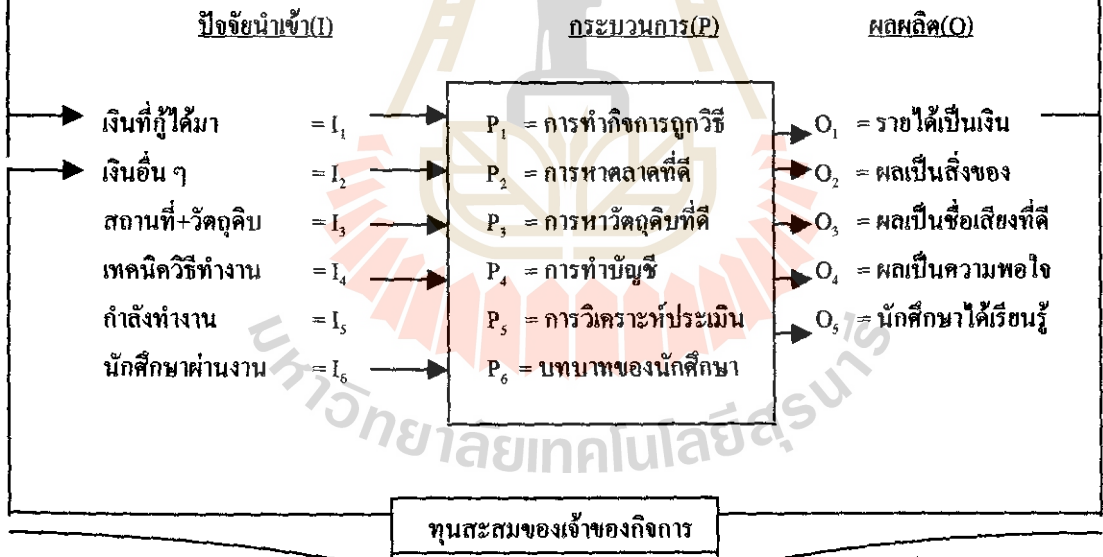
ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ ซึ่งตรงกับ “ซีพีพีโมเดล” (CIPP Model : Context – Input – Process – Product) แบบจำลองซีพีพีโมเดลระบุว่าทำการประเมินโครงการด้านต่าง ๆ ตามตารางแผนภูมิดังนี้

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

บริบทชุมชน

การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น คำว่า “บริบท” หมายถึง สภาพแวดล้อมซึ่งอยู่รอบ ๆ กองทุนหมู่บ้านหินเพิง

การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือหน่วยระบบการบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหินเพิง ผู้ประเมินได้ใช้กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บข้อมูล คือประชาชนในหมู่บ้านหินเพิงที่มีอายุ ตั้งแต่ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งการเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างนั้นจะขึ้นอยู่กับชนิดแบบรายงาน บร.ต่าง ๆ ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ดังนี้

กลุ่มประชากร	804 คน
กลุ่มตัวอย่างจากสมาชิก	60 คน
กลุ่มตัวอย่างจากคณะกรรมการ	15 คน
กลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกที่กู้เงินจากกองทุนได้	30 คน
กลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกที่ไม่สามารถกู้เงินจากกองทุนได้	13 คน
กลุ่มตัวอย่างจากผู้ที่ยังไม่สมัครเป็นสมาชิกกองทุน	60 คน

ตัวแปร และตัวชี้วัดในการประเมินกองทุน

กองทุนหมู่บ้านหินเพิง โดยภาพรวมแล้วตามแนวคิดเชิงระบบประกอบด้วย 2 หน่วยระบบดังนี้

1. หน่วยระบบ A หรือหน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
2. หน่วยระบบ B หรือหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ดังนั้นการกำหนดตัวแปรและตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหินเพิง จึงเป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งรายการตัวชี้วัดและตัวแปรมีดังนี้

ตารางที่ 1 การประเมินบริบท สภาวะแวดล้อม Context Evaluation (C)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
C ₁ ประวัตินหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ที่มาของชื่อหมู่บ้าน คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้าน อพยพมาจากที่ไหน เหตุใดจึง อพยพมา สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของ หมู่บ้านมีสภาพอย่างไร อาชีพเดิม(หลัก/รอง)คืออะไร อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้วคือ อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงด้าน สาธารณูปโภคเกิดขึ้นปีไหน (ถนน, ไฟฟ้า, ประปา) 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโสใน หมู่บ้าน ผู้นำกลุ่ม อาชีพ ข้อมูลที่มีการ บันทึกไว้แล้ว 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.1 ศึกษาจาก เอกสาร เช่น จปฐ. กชช2ค.
C ₂ สภาพ ภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น แผนที่หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ข้อมูลจาก เอกสาร หมู่บ้าน ผู้นำชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> ศึกษาจาก เอกสาร เช่น แผนที่ ตำบล การสำรวจพื้นที่ สัมภาษณ์
C ₃ สภาพเศรษฐกิจ และสังคม	<ol style="list-style-type: none"> อาชีพหลักและอาชีพรองของ ชาวบ้าน จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร จำนวนที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย จำนวนและประเภทร้านค้าใน หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน สถานีอนามัย โรงเรียน เกษตรตำบล หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.1 สังเกต

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C ₄ วัฒนธรรม	5. จำนวนโรงสีในหมู่บ้าน 6. โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวนครู/นักเรียน) 7. โรคที่เจ็บป่วย 8. สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย		
C ₅ ฐานทรัพยากร	1. จำนวนวัด/โบสถ์/มัสยิด 2. จำนวนพระ/เณร/บาทหลวง 3. ภาษาพื้นบ้าน 4. ประเพณีที่สำคัญ 5. ความเชื่อค่านิยมต่าง ๆ (ศาลปู่ตา)	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโส 3. ชาวบ้าน 4. เจ้าอาวาส	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สังเกต
C ₆ ผู้นำ การรวมกลุ่มและภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. จำนวนและสภาพของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์, หอกระจายข่าว, ศาลาประชาคม, ไปรษณีย์ ฯลฯ 2. จำนวนและสภาพทรัพยากร เช่น ป่าไม้, แหล่งน้ำ, แร่ธาตุ ฯลฯ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ 3. ประเภทผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ 4. กลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน 5. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ (ชื่อ, อายุ, ความเชี่ยวชาญ)	1. ผู้นำชุมชน 2. หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. สังเกต

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C ₇ โครงการพัฒนาที่ผ่านมา	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการของภาครัฐ 2. โครงการของภาคเอกชน 3. โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง (ชื่อโครงการ/กิจกรรมโครงการ) (ย้อนหลัง 5 ปี) 	<p>แผนการพัฒนา ของ อบ.ต.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1
C ₈ ความเข้มแข็งของชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนอาชีพที่เลี้ยงครอบครัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม/เสวนา สม่ำเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2
ระดับรายบุคคล			
C ₁ อาชีพเดิม	<ol style="list-style-type: none"> 1. อาชีพหลัก/รอง 2. ผลการประเมินอาชีพเดิม (เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินอนุมัติ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C ₂ สมาชิกในครอบครัว	<p>3. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ</p> <p>1. สมาชิกในครอบครัวและรายละเอียด เช่น จำนวน,อายุ,สถานภาพสมรส,ระดับการศึกษา,ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว, การมีงานทำ</p>	<p>1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้</p>	<p>1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11</p> <p>2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม</p>
C ₃ สภาพการอยู่อาศัย	<p>1. มีบ้านเป็นของตนเองหรือไม่ ถ้าไม่มีพักอาศัยอย่างไร</p>	<p>1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้</p>	<p>1. สังเกต</p> <p>2. สัมภาษณ์</p>
C ₄ รายได้ของครอบครัว	<p>1. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน</p> <p>2. ความเพียงพอของรายได้ต่อรายจ่าย</p>	<p>1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้</p>	<p>1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11</p> <p>2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม</p>
C ₅ หนี้สินของครอบครัวก่อนกู้เงิน	<p>1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ก่อนกู้เงินกองทุน</p> <p>2. สาเหตุของการมีหนี้สิน แหล่งเงินกู้</p>	<p>1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้</p>	<p>1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11</p> <p>2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม</p>

ตารางที่ 2 การประเมินปัจจัยนำเข้า Input Evaluation (I)

ระดับหมู่บ้าน	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
I ₁ นโยบาย ระเบียบ กองทุนฯ	1. รายละเอียดของระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี 2. รายละเอียดของระเบียบกอง ทุนหมู่บ้านฯ	1. ระเบียบสำนัก นายกฯ 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง	1. ศึกษาจาก เอกสาร
I ₂ การประชา สัมพันธ์	1. ช่วงเวลาที่มีการประชา สัมพันธ์ 2. ประเภทสื่อในการประชา สัมพันธ์ 3. ความทั่วถึงในการประชา สัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. ส่วนราชการที่ เกี่ยวข้อง 4. ที่ทำการกอง ทุนหมู่บ้าน 5. เอกสาร ประชาสัมพันธ์	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจาก เอกสาร
I ₃ คณะ อนุกรรมการ ระดับอำเภอที่ เกี่ยวข้อง	1. จำนวนคณะอนุกรรมการ 2. องค์ประกอบคณะ อนุกรรมการ 3. สัดส่วนกรรมการภาคประชา ชน 4. การปฏิบัติหน้าที่	1. พัฒนาชุมชน 2. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I ₁ คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. ศึกษาจาก เอกสาร
I ₂ การเตรียมความ พร้อมของคณะ กรรมการกองทุน หมู่บ้าน	1. วิธีการในการเตรียมความ พร้อม 2. เนื้อหาในการเตรียมความ พร้อม 3. จำนวนครั้งในการเตรียมความ พร้อม 4. หน่วยงาน/องค์กรที่ทำหน้าที่ ในการเตรียมความพร้อม	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ส่วนราชการ 3. ชาวบ้าน 4. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.3,บร.9 2. สัมภาษณ์คณะ กรรมการกองทุน
I ₃ เงินกองทุนหนึ่ง ล้านบาท	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
I ₄ เงินทุนสะสม อื่น	1. ประเภท/จำนวน/ที่มาและการ เก็บรักษาเงินทุนสะสมอื่น ๆ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
I ₅ บัณฑิตกองทุน	1. ประวัติส่วนตัว ชื่อ,วุฒิการ ศึกษา,อายุ,เพศ,ภูมิลำเนา,สถาน ภาพ, ความสามารถพิเศษ 2. บทบาทหน้าที่	1. บัณฑิตกอง ทุนหมู่บ้าน 2. คู่มือนักศึกษา	1. ศึกษาตนเอง 2. ศึกษาจาก เอกสาร

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับรายบุคคล			
I ₁ จำนวนเงินกู้	1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้ รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.11
I ₂ จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้	1. จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ 2. ที่มาของเงินทุน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้ รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม
I ₃ วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้ รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.11
I ₄ สถานที่/วัสดุ/อุปกรณ์ และวัสดุคิบบในการประกอบอาชีพ	1. สถานที่วัสดุอุปกรณ์และวัสดุคิบบในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้ รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.11 2. สังเกต
I ₅ ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1. ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้ รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม
I ₆ จำนวนแรงงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้ รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 3 การประเมินกระบวนการ Process Evaluation (P)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
<u>ระดับหมู่บ้าน</u> P ₁ การจัดทำ ระเบียบกองทุน	1. กระบวนการในการจัดทำ ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่ม เติมจากคณะ กรรมการกองทุน หมู่บ้านและชาว บ้าน
P ₂ การจัดทำ เอกสารขึ้น ทะเบียน	1. เอกสารขอขึ้นทะเบียน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
P ₃ ระบบบัญชี	1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ 2. ชื่อบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้, บัญชีเงินสัจจะ 3. ความเป็นปัจจุบัน 4. ผู้จัดทำ 5. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
<u>กิจกรรมเกี่ยวกับ สมาชิกกองทุน หมู่บ้าน</u> P ₄ การรับสมัคร	1. ช่วงเวลาในการรับสมัครและ เหตุผล 2. ค่าธรรมเนียมการรับสมัคร และเหตุผล	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่ม จากคณะกรรมการ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₅ การหมดสมาชิกภาพ	3. ขั้นตอนการรับสมัครและเหตุผล 4. คุณสมบัติของผู้สมัครและเหตุผล 5. ปัญหาและอุปสรรค 1. การหมดสมาชิกภาพและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. เอกสารด้านทะเบียนสมาชิก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
P ₆ ประเภทสมาชิก	1. การกำหนดประเภทสมาชิกและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. เอกสารด้านทะเบียนสมาชิก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
P ₇ การทำทะเบียนสมาชิก	1. ความเป็นปัจจุบันในการจัดทำทะเบียนสมาชิก 2. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 4. เอกสารโครงการขอกู้เงินกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร (ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₉ กิจกรรมการกู้เงินกองทุนฯ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นตอนในการขอกู้ 2. เอกสารประกอบการขอกู้ 3. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ 2. สมาชิก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาเอกสารระเบียบกองทุน
P ₉ การคัดเลือกผู้กู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและเหตุผล 2. วิธีการคัดเลือกและเหตุผล 3. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
P ₁₀ การโอนเงินให้ผู้กู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นตอนในการโอนเงิน 2. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้หลักฐานการโอนเงิน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
P ₁₁ การชำระหนี้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นตอนในการรับชำระหนี้ 2. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ส่งเงินคืน 3. เอกสารในการส่งเงินคืน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสารระเบียบกองทุน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
<p>การส่งเสริมการ ใช้เงินกู้</p> <p>P₁₂ การแนะนำวิธี ทำธุรกิจ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้แนะนำ 2. ประเด็นในการแนะนำ 3. วิธีในการแนะนำ 4. จำนวนครั้งในการแนะนำ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับเงินกู้ 3. บัณฑิตกองทุน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
<p>P₁₃ การช่วยหา ตลาด</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ที่ช่วยหาตลาด 2. วิธีการในการส่งเสริมการ ตลาด 3. ปัญหาอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับเงินกู้ 3. บัณฑิตกองทุน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
<p>P₁₄ ตรวจสอบการ ใช้จ่ายเงินกู้</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ที่ทำการตรวจสอบ 2. วิธีการตรวจสอบ 3. จำนวนครั้งในการตรวจสอบ 4. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
<p>P₁₅ ทำรายงานและ เผยแพร่ผลงาน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทรายงานที่จัดทำ 2. ประเภทผลงานที่มีการเผยแพร่ 3. วิธีการเผยแพร่ผลการดำเนินงาน 4. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและ ชาวบ้าน 3. เอกสารการจัด ทำรายงาน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาเอกสาร

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₁₆ การจัดสรรผลประโยชน์	1. สักส่วนในการจัดสรรและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาเอกสาร
P ₁₇ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน	1. ประเภทเครือข่าย 2. กลุ่มคนที่เข้ามาช่วยเครือข่าย 3. วิธีการสร้างเครือข่าย 4. ความพึงพอใจของผู้ที่เข้าร่วมเครือข่าย 5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างเครือข่าย 6. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน 3. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้ 4. บัญชีการจ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตแบบมีส่วนร่วม
ระดับบุคคล			
P ₁ การใช้จ่ายเงิน	1. รายละเอียดของการใช้จ่าย	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
P ₂ การหาความรู้เพิ่มเติม	1. วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สังเกตจากการเสวนาตามแบบ บร.6

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₃ การหาตลาด	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิธีการหาตลาด 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำในการหาตลาด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
P ₄ การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดทำบัญชี (มี/ไม่มี) 2. ผู้ที่ช่วยเหลือ แนะนำการจัดทำบัญชี 		<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 4 การประเมินผลผลิต Product Evaluation (P)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
<u>ระดับหมู่บ้าน</u>			
O ₁ จำนวนสมาชิก	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนสมาชิกเดิม (ณ วันเริ่มก่อตั้งกองทุน) 2. จำนวนสมาชิกที่มีการเพิ่มขึ้น/ลดลง 3. เหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น/ลดลง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ทะเบียนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3. ศึกษาจากเอกสาร
O ₂ จำนวนผู้กู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติให้กู้ 2. จำนวนผู้ยื่นกู้และได้รับอนุมัติให้กู้แต่ละครั้ง 3. จำนวนผู้ยื่นได้รับอนุมัติให้กู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
O ₃ ยอดเงินที่ให้กู้	<p>ต่อจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ <p>จำแนกตาม บร.4 ข้อ 5</p>		
O ₄ จำนวนผู้ชำระคืนตามกำหนด	<ol style="list-style-type: none"> 1. ยอดเงินที่ผู้มากู้และยอดเงินที่ได้รับอนุมัติแต่ละครั้ง 2. ยอดเงินที่ได้อนุมัติให้กู้ทั้งหมด 3. ยอดเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติจำแนกตาม บร.4 ข้อ 5 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนผู้กู้ที่ชำระคืนตามกำหนด 2. จำนวนผู้กู้ที่ไม่ชำระคืนตามกำหนด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
O ₅ ยอดเงินที่มี การชำระคืน	3. การแก้ไขปัญหาเมื่อผู้กู้ไม่ ชำระคืนตามกำหนด 1. ยอดเงินกู้ที่ชำระคืน จำแนก เป็นเงินต้น, ดอกเบี้ยและค่าปรับ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน	3. ศึกษาจาก เอกสาร 1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
O ₆ กองทุนสะสม	1. ยอดเงินกองทุนสะสม แยก ตามประเภทผู้กู้, จำนวนผู้กู้ 2. การใช้ประโยชน์กับกองทุน สะสม	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีเงินฝาก กองทุนสะสม	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
O ₇ การใช้เงินตาม วัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ ของโครงการ 2. จำนวนผู้กู้เงินที่ใช้เงินไม่เป็น ไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 3. เหตุผลที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ ของโครงการ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ผู้ตรวจ สอบ
O ₈ ทัศนคติของ ชุมชนต่อกองทุน	1. ทัศนคติต่อคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านในเชิงบวกและลบ 2. ทัศนคติต่อกองทุน 1 ล้านบาท ในเชิงบวกและลบ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและ ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.9 2. สัมภาษณ์เพิ่ม เติม

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
O ₉ การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทเครือข่ายที่เกิดขึ้น 2. กิจกรรมของเครือข่ายที่เกิดขึ้น 3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่าย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บันทึกกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายงานการปฏิบัติงานของบันทึกกองทุน
O ₁₀ การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประสบการณ์การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 2. ประสบการณ์การเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตามแบบ บร.10
O ₁₁ ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุมเสวนาสมาเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนแม่ข่ายแก้ปัญหาชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกและชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2 2. จากการสังเกต

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับบุคคล O ₁ ผลที่ได้ตาม วัตถุประสงค์ของ การกู้เงิน - ผลทางตรง - ผลทางอ้อม	13. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติของชาวบ้าน 1. ผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 1. ประสิทธิภาพ 2. การยอมรับจากชุมชน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 1. สัมภาษณ์ จัดเวทีฯตามแบบ บร.10

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านป้าอ้อย ผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าไปร่วมทำงาน และศึกษาโดยการสัมภาษณ์ เข้าร่วมสังเกตการณ์เวทีสัมมนาต่าง ๆ ในระดับตำบล โดยใช้เครื่องมือแบบรายงานต่าง ๆ (บร.) ในคู่มือโครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังต่อไปนี้

1. การสัมภาษณ์ โดยแบบ บร.ต่าง ๆ ดังนี้

- แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
- แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
- แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ความเข้าใจทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน)
- แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานปฏิบัติงานรายเดือน)
- แบบรายงาน บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)

- แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)

2. การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมโดยใช้แบบ บร. ต่าง ๆ ดังนี้

- แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

- แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลจัดเวที กลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน)

- แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)

- แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

นอกจากวิธีแบบรายงานต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ผู้ทำสารนิพนธ์ยังได้เข้าร่วมสังเกตการณ์ในการจัดกิจกรรมของชุมชน เช่น การแข่งขันกีฬา เพื่อความสามัคคีระดับตำบล ซึ่งตำบลวังไทรได้จัดการแข่งขันกีฬาประจำตำบลขึ้นทุกปี และจะจัดในช่วงต้นเดือนเมษายนของทุกปี ตำบลวังไทรมีทั้งหมด 14 หมู่บ้าน และทุกหมู่บ้านก็จะส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แนวทางการเก็บข้อมูลในการประเมินโครงการกองทุน บ้านป่าอ้อย ไม่ได้เคร่งครัดในวิธีวิจัยที่จะมุ่งควบคุมการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล แต่มุ่งให้ได้เนื้อหาสาระและข้อหลักวิชาที่รวบรวมมาได้ ดังนั้นจึงไม่ได้แสดงวิธีโดยละเอียดในการเก็บข้อมูล วิธีการที่ใช้เก็บในการทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้ประกอบด้วยหลายวิธี ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยเก็บจาก เอกสารการจัดตั้งกองทุน กชช.2ค จปฐ. เอกสารการขอกู้เงินจากสมาชิกกองทุน

2. การดำเนินการสัมภาษณ์ เช่น การสัมภาษณ์ผู้นำหมู่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน กรรมการกองทุน สมาชิกกองทุน และประชาชนทั่วไปในหมู่บ้านที่มีคุณสมบัติที่พร้อมจะเป็นสมาชิกกองทุน แต่ยังไม่สามารถสมัครเป็นสมาชิกกองทุน ซึ่งได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ

3. การสังเกต สภาพทั่วไปของชุมชน สังเกตพฤติกรรมของบุคคลในชุมชนในเรื่องต่าง ๆ เช่น ความสามัคคีของคนในชุมชน ลักษณะการเป็นผู้นำของชุมชน

4. การเข้าร่วมสนทนากลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มอาชีพทำไร่ข้าวโพด กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์

5. การศึกษารายกรณี เช่น การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายกรณีของสมาชิกกองทุนผู้กู้เงินจากกองทุน ว่านำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติหรือไม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

การทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้จัดทำได้ทำการจัดระบบและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเก็บข้อมูลที่ได้มาด้วยวิธีต่าง ๆ และได้นำข้อมูลในเรื่องเดียวกันมาประมวลเข้าด้วยกัน ถ้าพบว่าข้อมูลแตกต่างกัน ก็จะทำการตรวจสอบแหล่งที่มา หรือแหล่งอื่น ๆ ที่มีความเชื่อถือได้ จากนั้นจึงนำมาเรียบเรียงและจัดเกลาจนได้ประเด็นที่ชัดเจน แต่ข้อมูลบางตัวที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ในบางครั้งก็มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้การหาค่าร้อยละ เช่น แบบรายงาน บร.2 และบร.7 เช่น ในเรื่องความสามัคคีและความซื่อสัตย์ของคนในชุมชน จากจำนวนประชากรในชุมชนทั้งหมด 130 ครัวเรือน จากการสุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ 50

1. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคีกันมาก จากการสุ่มตัวอย่างจำนวน 85 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 70.5 (จำนวนประชากร 60 ครัวเรือน)

2. สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์ ปานกลาง จากการสุ่มตัวอย่างจำนวน 85 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 55 (จำนวนประชากร 47 ครัวเรือน)

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

สารนิพนธ์บทที่ 4 ผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบด้วย การรายงานข้อมูลตามกรอบทฤษฎี ซิพพ์โมเดล (CIPP Model) ซึ่งจะใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Evaluation) เป็นสำคัญ ดังนั้นสำหรับตัวชี้วัดหรือตัวแปรที่ผู้ประเมินไม่สามารถตั้งเกณฑ์ตัดสินค่า “ดี - เลว” ก็จะนำเสนอข้อมูลสภาพจริงเท่านั้น ส่วนตัวชี้วัดที่สมควรตั้งเกณฑ์ตัดสินค่าได้ ก็จะแสดงเกณฑ์นั้นอย่างชัดเจน ควบคู่ไปกับการนำเสนอข้อมูล และเสนอผลการตัดสินค่า

ผลการประเมินบริบทชุมชน

1. บริบทระดับประเทศ

1.1 ความยากจนของประเทศ

จากรายงานผลประจำปีของธนาคารกสิกรไทย

(http://www.gototfb/Financialstatement/TFB2001_Thai.paf)

ได้กล่าวถึงความยากจนของประเทศดังนี้คือ ภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยในรอบปี 2544 ขยายตัวได้เพียงเล็กน้อย ภาคอุตสาหกรรมและเกษตรชะลอตัวตามการใช้จ่ายบริโภคของประชาชนอ่อนตัวลง การส่งออกและการนำเข้าหดตัวตามภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว ราคาสินค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลลดลง ภาวะเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ ส่วนภาคการเงินนั้นสภาพคล่องของระบบยังมีอยู่สูง กดดันให้ดอกเบี้ยตรงตัวอยู่ในระดับต่ำ แต่การปล่อยสินเชื่อในระบบธนาคารเพิ่มขึ้นไม่มากนักเพราะภาวะเศรษฐกิจยังไม่เอื้ออำนวย ทำให้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ยังคงเป็นภาระหนักต่อระบบธนาคาร

ในรอบปี 2544 ระบบธนาคารพาณิชย์มีผลประกอบการดีขึ้นบ้าง อย่างไรก็ตาม แต่จะธนาคารยังคงต้องเร่งปรับตัวให้ทันกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

1.2 นโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(http://www.sme.go.th/wepsme/lib_masterplan.asp)

ได้กล่าวถึงนโยบายการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมดังนี้ ในปัจจุบัน ภาคธุรกิจของไทยประกอบด้วยวิสาหกิจจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 8.5 แสนกิจการในส่วนนี้กว่าร้อยละ 99.7 จัดว่าเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกล่าวคือ มีการจ้างงานไม่เกิน 200 คนต่อกิจการ และประมาณร้อยละ 40 เป็นวิสาหกิจขนาดเล็กซึ่งอยู่นอกระบบ ไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย

ในภาคอุตสาหกรรม แรงงานประมาณกึ่งหนึ่ง และการจ้างงานใหม่ที่เกิดขึ้นหลังวิกฤตการณ์ในปี พ.ศ. 2540 ประมาณร้อยละ 60 อยู่ใน SMEs

ประมาณร้อยละ 30 ของวิสาหกิจไทยพึ่งพาตลาดต่างประเทศ และอุตสาหกรรมส่งออกขนาดใหญ่ของไทยใช้วัตถุดิบแปรรูปขั้นต้นและชิ้นส่วนที่ผลิตภายในประเทศส่วนหนึ่ง การเพิ่มขีดความสามารถของ SMEs ที่เป็นผู้ผลิตเพื่อส่งออกและ SMEs ที่รับช่วงจากผู้ส่งออก จึงเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาส่งออกของไทยและสร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศในภาพรวม

นอกจากนั้น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกระจายอยู่ทั่วภูมิภาคของประเทศ เป็นทั้งผู้ซื้อผลผลิต และผู้ผลิตสินค้าและบริการสนองความต้องการของราษฎรผู้บริโภคในท้องถิ่นห่างไกล จึงเป็นกลไกสำคัญยิ่ง ในการกระจายรายได้และความเจริญสู่ภูมิภาค

การพัฒนาและส่งเสริม SMEs ต้องสามารถแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง อันได้แก่ การขาดเทคโนโลยี ขาดความสามารถในการจัดการสมัยใหม่ สินค้าด้อยคุณภาพ ขาดทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพและตรงความต้องการ การกระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่ อุปสรรคการเข้าถึงแหล่งทุน เป็นต้น

ในขณะเดียวกันปัจจัยแวดล้อม การประกอบธุรกิจ SMEs ได้เปลี่ยนไปและยังคงเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันเป็นจากการเปิดเสรีทางการค้าและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งทำให้ต้นทุนทางการสื่อสาร และการกระจายสินค้าลดลงอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ปัจจัยที่กำหนดขีดความสามารถในการแข่งขัน ได้เปลี่ยนจากฐานทรัพยากรธรรมชาติในประเทศและแรงงาน ที่มีค่าแรงแรงต่ำ ไปสู่การแข่งขันเชิงคุณภาพ การนำเสนอสินค้ารูปแบบใหม่ ๆ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความสามารถในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารเหล่านั้น ไม่ว่า SMEs จะมุ่งตลาดภายในประเทศหรือตลาดต่างประเทศ ต่างก็จำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพให้เข้าสู่มาตรฐานสากลและยกระดับผลิตภาพให้ทัดเทียมกับคู่แข่งกัน รวมทั้งต้องมีความสามารถที่จะเชื่อมโยงธุรกิจในลักษณะที่เป็นนานาชาติมากขึ้น

1.3 ภาวะการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดของประเทศ

ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศเป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้ประเทศประสบกับปัญหาเศรษฐกิจ นายสถิต ลิ้มพงศ์พันธุ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (หนังสือพิมพ์ข่าว

สดฉบับประจำวันที่ 28 มิถุนายน 2545 : 6) เปิดเผยว่า ในช่วงสิ้นปีงบประมาณ 2545 รัฐบาลต้องมีหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นเป็น 59.18 % ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (จีดีพี) ประมาณ 3.1 ล้านล้านบาท เป็นยอดหนี้สาธารณะที่สูงที่สุดเมื่อเทียบกับสิ้นเดือน มี.ค. 2545 ที่มีหนี้สาธารณะสัดส่วน 53.5 % ของจีดีพี เนื่องจากว่ารัฐบาลจะต้องกู้เงินเพื่อมาชดเชยการขาดดุลงบประมาณ และต้องออกพันธบัตรชดเชยความเสียหายให้กับกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและการพัฒนาระบบสถาบันการเงินกว่า 3 แสนล้านบาท ความที่รัฐบาลได้อนุมัติแผนการชำระหนี้กองทุนฟื้นฟู ขณะที่ภาระหนี้ต้องงบประมาณของปี 2545 ไม่เกิน 11.2 % ทั้งปี 2545 จะมียอดบัญชีเงินสะพัดเกินดุลไม่ต่ำกว่า 4 % ของจีดีพี สำหรับฐานะการคลังในเดือน พ.ค. 2545 มียอดเบิกจ่ายงบประมาณขยายตัวเพิ่มสูงกว่าเดือนก่อนหน้า โดยเฉพาะรายจ่ายประจำที่มีการขยายตัวสูงขึ้นถึง 15 % ถ้าหักรายจ่ายเงินคืนเงินกู้และดอกเบี้ยจะทำให้รายการจ่ายที่ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจจริงขยายตัวถึง 5.4 % โดยในช่วง 8 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2545 มีการเบิกจ่ายงบประมาณสูงขึ้นกว่าช่วงเดียวกันกับปีก่อน 15.7 % และสูงกว่าเป้าหมาย 1.9 % ถ้าหักรายจ่ายที่ชำระเงินคืนเงินกู้และดอกเบี้ยจะขยายตัวถึง 14.9 % ขณะที่การจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลจัดเก็บได้สูงขึ้นจากช่วงเดียวกันในปีก่อน 11.9 % และสูงกว่าเป้าหมาย 8.7 % ส่วนเงินคงคลัง ณ สิ้นเดือน พ.ค. 2545 มีทั้งสิ้น 7.57 หมื่นล้านบาท เป็นเงินสดถึง 6 หมื่นล้านบาท ด้านการส่งออกและนำเข้า (ตามระบบศุลกากร) ในเดือน พ.ค. ขยายตัว 3.16 % ปริมาณการส่งออกน่าจะสูงกว่า ปริมาณส่งออกในเดือน เม.ย. มูลค่าการนำเข้าเดือน พ.ค. หดตัวลง 0.81 % เมื่อเทียบกับปีก่อน เนื่องจากปีที่แล้วมีการสั่งนำเข้าเครื่องบินพาณิชย์ อย่างไรก็ตามจากผลส่งออกขยายตัวและการนำเข้ามีมูลค่าลดลง ทำให้ดุลการค้าในเดือน พ.ค. เกินดุล 651 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และคาดว่าจะทำให้ยอดดุลบัญชีเงินสะพัดเดือน พ.ค. กลับมาเกินดุลอีกครั้ง และเชื่อว่าทั้งปี 2545 จะมียอดเกินดุลไม่ต่ำกว่า 4% ของจีดีพี

1.4 สถานะแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

1.4.1 การขยายตัวทางเศรษฐกิจในเชิงปริมาณเริ่มมีข้อจำกัดมากขึ้น จากข้อได้เปรียบด้านทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานราคาถูกที่กำลังหมดลงอย่างรวดเร็ว ขณะที่การอาศัยทุนจากต่างประเทศมีบทบาทช่วยเสริมสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจในอดีตเริ่มมีข้อจำกัดจากการเคลื่อนย้ายทุนไปสู่ประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูงกว่า จะเป็นข้อจำกัดต่อการระดมทุนของประเทศ ขณะเดียวกัน ประเทศต่างๆ กำลังมุ่งเน้นการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการผลิตในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ประเทศไทยจึงต้องปรับตัวให้ทัน โดยต้องมุ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพมากขึ้น รวมทั้งในเรื่องการพัฒนา

คน การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจส่วนรวมให้เกิดความสมดุล เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

1.4.2 ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศต้องใช้ระยะเวลาในการฟื้นตัว และยังคงมีความเปราะบางอยู่ทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ ถึงแม้ประเทศจะผ่านพ้นจากปัญหาระยะสั้นได้ พื้นฐานเศรษฐกิจภายในประเทศที่ยังคงอ่อนแอ ก็ยังจะเป็นปัญหาระยะยาว เนื่องจากปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ยังเป็นอุปสรรคแก่ภาคธุรกิจและภาคการเงิน ระบบธนาคารพาณิชย์ยังไม่สามารถทำงานเป็นปกติ หนี้สาธารณะยังอยู่ในระดับสูงและกำลังเพิ่มขึ้นเป็นภาระหนักต่องบประมาณแผ่นดิน การขยายตัวของเศรษฐกิจไทยในระยะต่อไปยังขึ้นอยู่กับทิศทางการปรับตัวของเศรษฐกิจโลก รวมทั้งการปรับตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าสำคัญ ที่คาดว่าจะยังมีแนวโน้มที่จะชะลอตัวต่อไปอีกระยะหนึ่ง การแก้ปัญหาเศรษฐกิจที่เผชิญอยู่และเริ่มวางรากฐานให้เศรษฐกิจขยายตัวต่อไปอย่างยั่งยืนในระยะยาว จึงเป็นความท้าทายที่กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน และจะต้องมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของประเทศเพื่อความอยู่รอดในอนาคต

1.4.3 ทรัพยากรภาครัฐจะมีจำกัดยิ่งขึ้น จำเป็นต้องอาศัยทุนทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในระยะที่ผ่านมารัฐได้ลงทุนพัฒนาโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐานทุกด้านเพื่อรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ต่างๆ อย่างทั่วถึง มีการพัฒนาพื้นที่ฐานเศรษฐกิจหลักไปในทุกภาค ตลอดจนมีการปรับปรุงกฎระเบียบและสร้างกลไกต่างๆ ให้เอื้อประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน ขณะเดียวกัน ได้มีการพัฒนาเครือข่ายองค์กรชุมชนที่เข้มแข็งสามารถพัฒนาทุนทางสังคมที่มีอยู่ให้เกิดมูลค่าเพิ่ม สร้างอาชีพและรายได้แก่คนในชุมชน เช่น การสร้างงานและพัฒนารายได้จากแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และเชิงศิลปวัฒนธรรม การผลิตสินค้าชุมชนจากทรัพยากรและภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่น ฯลฯ ซึ่งนับเป็นทุนทางเศรษฐกิจและสังคมสำคัญที่ควรมีการระดมสรรพกำลังนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาภายใต้สถานะทางการเงินที่จำกัดของภาครัฐ

1.4.4 สมรรถนะทางเศรษฐกิจและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในช่วงที่ผ่านมาลดลงอย่างต่อเนื่อง ประสิทธิภาพการผลิตปรับตัวได้ช้า เนื่องจากความล่าช้าในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการพึ่งพาต่างประเทศสูงทั้งในเรื่องวัตถุดิบ เงินทุน เทคโนโลยีและตลาด ขณะที่แรงงานไทยจำนวนมากมีการศึกษาเพียงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและไม่ได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งความสามารถในการบริหารจัดการธุรกิจยังด้อยประสิทธิภาพ จึงกระทบต่อขีดความสามารถทางการแข่งขันในระยะยาวของประเทศ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมให้สามารถเติบโตได้อย่างมีคุณภาพและเสถียรภาพ ควบคู่ไป

กับการปรับระบบบริหารจัดการและกลไก กฎระเบียบต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเวทีการค้าโลก

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาระยะต่อไปสามารถใช้ความได้เปรียบหรือจุดแข็งที่มีอยู่ในการสร้างศักยภาพการพัฒนาเพิ่มขึ้นได้ ที่สำคัญคือ การมีฐานการผลิตการเกษตรที่หลากหลายยังคงเป็นแหล่งรายได้และรองรับการจ้างงานของกำลังแรงงานส่วนใหญ่ในประเทศ ทั้งทำรายได้จากการส่งออกสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร คิดเป็นมูลค่าอันดับสูง จึงมีศักยภาพที่จะเป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญของโลก ขณะเดียวกันมีทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามดึงดูด มีธุรกิจบริการที่มีความเชี่ยวชาญ มีเอกลักษณ์ความเป็นไทยที่เป็นจุดเด่นเอื้อต่อการลงทุนกับต่างประเทศ รวมทั้งมีความได้เปรียบทางทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมและปลอดภัยจากภัยธรรมชาติรุนแรง สามารถขยายฐานการผลิตบริการและการตลาดให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภูมิภาค เพื่อที่จะรักษาสমรรถนะทางเศรษฐกิจและโอกาสการแข่งขันในเวทีการค้าโลกได้ต่อไป

1.5 ความเดือดและการเป็นหนี้สินของประชาชน

วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2541 ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ทำให้สถาบันการเงินหลายแห่งต้องปิดกิจการลง ทำให้เกิดหนี้เสียเป็นจำนวนมาก ทำให้รัฐบาลต้องทำการกู้เงินจากต่างประเทศมาเป็นจำนวนมาก และเป็นการเพิ่มหนี้สินของประชาชนในประเทศต่อหัวมากขึ้น จากผลสรุปแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 - 2544 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 - พ.ศ. 2549) โดยเฉพาะปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของกระจายรายได้รุนแรงขึ้น กล่าวคือ ภาวะความยากจนที่มีแนวโน้มลดลงมาโดยตลอดในช่วงก่อนวิกฤตกลับเพิ่มสูงขึ้น จากร้อยละ 11.4 ของประชากรทั้งประเทศ หรือคิดเป็นจำนวนคนยากจน 6.8 ล้านคน ในปี 2539 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15.9 หรือคิดเป็นจำนวนคนยากจน 9.9 ล้านคน ในปี 2542 และในช่วงเวลาเดียวกันการกระจายรายได้ก็แย่ลง โดยกลุ่มคนที่มีรายได้น้อยที่สุด 20 เปอร์เซ็นต์แรก มีสัดส่วนรายได้ลดลงจากร้อยละ 4.2 เหลือร้อยละ 3.8 ขณะที่กลุ่มคนที่มีรายได้สูงสุด 20 เปอร์เซ็นต์แรก มีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 56.5 เป็นร้อยละ 58.5 อีกทั้งจำนวนคนว่างงานก็มีเพิ่มมากขึ้นกว่าช่วงก่อนเกิดวิกฤตเกือบ 1 ล้านคน นอกจากนี้ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็เป็นปัญหารุนแรงส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในสังคมมากขึ้น

1.6 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

ในช่วงวิกฤตที่ประเทศได้เผชิญ พ.ศ. 2540 - 2543 ได้ก่อให้เกิดกระแสการทวนแนวทางการพัฒนากันอย่างกว้างขวาง การทบทวนที่สำคัญเรื่องหนึ่งก็คือ การนำมิติวัฒนธรรม

และภูมิปัญญาซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคนไทยในแต่ละชุมชนก็นำมาใช้เป็นฐานความคิดใหม่ เพื่อเผชิญหน้ากับวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น การที่ประเทศของเราประสบปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจเราไม่สามารถปฏิเสธได้คือ การที่ประชาชนในประเทศของเรานำวัฒนธรรมจากต่างประเทศ และการนำสินค้าจากต่างประเทศมาใช้เป็นจำนวนมาก เช่น เสื้อผ้า น้ำหอม เครื่องเค็มประเภทที่มีแอลกอฮอล์ กระเป๋า เป็นต้น ซึ่งสินค้าบางอย่างที่ได้กล่าวถึงภายในประเทศของเราก็มีการผลิต และได้มาตรฐานเหมือนกับของต่างประเทศ

ดังนั้นการรณรงค์การใช้สินค้าไทยเป็นของขวัญปีใหม่ (วัฒนธรรมไทยผู้ภัยเศรษฐกิจ 2544 : 61) จึงเป็นโครงการหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมการใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศ จากการศึกษาที่ประเทศเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญ ส่งผลเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างน่าวิตก และประเทศเพื่อนบ้านต่างประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง สินค้าราคาแพง ค่าเงินตกต่ำ ธุรกิจปิดตัว ล้มละลาย ไม่เว้นแม้กระทั่งสถาบันการเงิน สิ่งเหล่านี้นำมาซึ่งภาวะคนตกงาน อันกระทบต่อความเป็นอยู่ของครอบครัว และสังคมของประเทศโดยรวม

ภาวะเช่นนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยทุกคน จะต้องร่วมมือร่วมใจกันกอบกู้สถานการณ์อันเลวร้าย ด้วยการพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสเพื่อประดับประดาประเทศชาติให้สามารถผ่านช่วงวิกฤติทางเศรษฐกิจไปในระดับหนึ่งจากภาวะดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยคณะวัฒนธรรมแห่งชาติซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน จึงได้ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จัดทำโครงการ “วัฒนธรรมไทยผู้ภัยเศรษฐกิจ” ขึ้นเพื่อให้คนไทยสามารถดำรงชีวิตท่ามกลางมรสุมเศรษฐกิจได้อย่างพอกอยู่พอกินไม่ใช่ของนอก ให้คนไทยรู้จักตนเอง และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ ในการรณรงค์ให้คนไทยใช้ของไทยกินของไทย เทียมเมืองไทย ร่วมใจประหยัด

2. บริบทระดับท้องถิ่น

2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

หมู่บ้านหินเพิงก่อตั้งขึ้นเมื่อประมาณ 45 ปีที่แล้ว หรือประมาณปี พ.ศ. 2498 โดยการนำของ นายอิน น้อยดี , นายลำเนา เชื้อนอก , นายดี ชัยจันทิก , นายซัง เบียดนอก , นายคำใส แปงจันทิก , นายหมั่น เทพจิต และนายสมบุญ พุฒิเทัญ ได้ทำการย้ายจากหมู่บ้านจันทิกเก่า (บริเวณที่เป็นเขื่อนลำตะคองในปัจจุบัน) เพื่อที่จะที่กินใหม่ และได้เริ่มเข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณที่เป็นหมู่บ้านหินเพิงในปัจจุบันนี้ ก่อนที่จะเข้ามาตั้งถิ่นฐานนั้นบริเวณหมู่บ้านหินเพิง เป็นป่าไม้ที่มีความสมบูรณ์มาก และเมื่อมีการเข้าตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนก็ได้มีการตัดไม้เพื่อนำมาสร้างเป็นบ้านเรือน และทำการจับจองผืนป่าเป็นที่ดินทำกิน แต่สาเหตุของการหมดไปของพื้นที่ป่าใน

หมู่บ้านหินเพิงที่สำคัญน่าจะมาจากการให้สัมปทานป่าไม้แก่นายทุน จึงทำให้ป่าไม้ที่เคยอุดมสมบูรณ์ กลับกลายเป็นป่าไม้ที่เสื่อมสภาพ

ชื่อของหมู่บ้านหินเพิงมีที่มาจากคือ บริเวณหมู่บ้านหินเพิงมีลำคลองมีน้ำไหลผ่านตลอดปี และที่ลำคลองนี้เองมีน้ำตก ขนาดเล็กและหินงอกยื่นออกมามีลักษณะคล้ายกับเพิงที่พัก จึงได้นำลักษณะดังกล่าวมาตั้งเป็นชื่อของหมู่บ้าน และน้ำตกแห่งนี้อยู่ในหมู่บ้านหินเพิงเหนือ ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่เพิงแยกออกจากหมู่บ้านหินเพิง ได้ไม่นานมานี้เอง

2.2 สภาพปัจจุบัน

ปัจจุบันหมู่บ้านหินเพิงเป็นหมู่บ้านที่มีประชากรอาศัยอยู่ค่อนข้างมาก ป่าไม้ที่เคยอุดมสมบูรณ์ก็กลับกลายเป็นป่าเสื่อมโทรม และชาวบ้านก็ได้ทำการจับจองบริเวณป่าดังกล่าวเป็นที่ทำกิน แต่ที่ดินที่ชาวบ้านจับจองอยู่นั้นไม่มีเอกสารสิทธิ์ในการถือครอง (นส.3ก) เพราะพื้นที่ถูกอ้างจากหน่วยงานราชการว่าอยู่ในพื้นที่ของหน่วยงาน จึงทำให้ไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ์ในการถือครองให้กับประชาชนได้ ถึงแม้ว่าที่ทำกินจะไม่มีเอกสารสิทธิ์ชาวบ้านก็ยังทำมาหากินอย่างขยันขันแข็ง และมีประชาชนจากที่อื่นย้ายเข้ามาอาศัยเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และหมู่บ้านก็ได้รับการพัฒนาจนมีสภาพที่น่าอยู่น่าอาศัย มีระบบสาธารณูปโภคอย่างครบถ้วนไม่ว่าจะเป็นไฟฟ้า น้ำประปา ถนนลาดยาง ถนนคอนกรีต หรือแม้แต่โทรศัพท์สาธารณะ

2.3 ด้านเศรษฐกิจของหมู่บ้าน

หมู่บ้านหินเพิงเป็นหมู่บ้านที่มีเศรษฐกิจดีพอสมควรประชากรส่วนใหญ่มีรายได้ 30,000 – 50,000 บาท ต่อครอบครัวต่อปี โดยระบบเศรษฐกิจของหมู่บ้านต้องอาศัยการเกษตรเป็นหลัก เพราะอาชีพส่วนใหญ่ของประชาชนในหมู่บ้านจะทำการเกษตร พื้นที่ทำการเกษตรของหมู่บ้านประมาณ 4,000 ไร่ และยังมีอาชีพอื่น ๆ อีกอย่างเช่น การบริการ ค้าขาย รับจ้าง และรับราชการ ซึ่งสามารถแสดงเป็นตารางได้ดังนี้

2.4 อาชีพของคนในชุมชน

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ทำไร่ข้าวโพด , อ้อย , มันสำปะหลัง	154	61.6
ทำสวนน้อยหน่า และเกษตรผสมผสาน	3	1.2
ค้าขาย และการบริการ	22	8.8
เลี้ยงโคเนื้อ	18	7.2
เลี้ยงสุกร	10	4
ข้าราชการ	10	4
รับจ้าง	33	13.2

2.5 ด้านวัฒนธรรม

วัฒนธรรมของหมู่บ้านหินเพิงเป็นวัฒนธรรมและเป็นประเพณีนิยม ซึ่งจะกระทำตามคนส่วนใหญ่ของประเทศ หมู่บ้านหินเพิงมีวัด 2 แห่งด้วยกันคือ วัดบ้านหินเพิง และวัดบ้านทุ่งข้าวฟ่าง ซึ่งวัดทั้ง 2 แห่งนี้เป็นสถานที่ที่ประชาชนในหมู่บ้านใช้ประกอบกิจกรรมทางศาสนา วัดบ้านหินเพิงมีพระสงฆ์จำวัดอยู่ 4 รูป และมีแม่ชี 3 คน และวัดบ้านทุ่งข้าวฟ่างมีพระสงฆ์จำวัดอยู่ 2 รูป

2.6 ลักษณะที่เป็นศักยภาพด้านดี

ลักษณะที่ศักยภาพด้านดีของหมู่บ้านหินเพิงคือ

2.6.1 ประชาชนมีความสามัคคีกันดี ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะช่วยทำให้การทำงานมีความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และจากการศึกษาในพื้นที่สิ่งที่บอกได้ว่าชาวบ้านมีความสามัคคีกันดีก็คือ การช่วยเหลืองานสาธารณะประโยชน์อย่างเช่น การทำบุญกลางบ้าน การต้อนรับคณะผ้าป่า ของชาวบ้านจะให้ความร่วมมือกันดีมาก

2.6.2 มีการรวมกลุ่มกันระหว่างหมู่บ้าน กลุ่มที่มีการรวมกลุ่มกันระหว่างหมู่บ้านคือ กลุ่มจักรสานซึ่งมีการรวมตัวของชาวบ้าน 2 หมู่บ้านคือ บ้านหินเพิง หมู่ที่ 1 กับบ้านหินเพิงเหนือ หมู่ที่ 11 โดยมี นายปัดดา เข้มพันธุ์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 11 เป็นประธานกลุ่ม เมื่อแรกเริ่มตั้งกลุ่มมีสมาชิกด้วยกันทั้งหมด 20 คน และมีกองทุนสำหรับการดำเนินงาน 20,000 บาท และในปัจจุบันทางกลุ่มมีสมาชิก 40 คน และมีทุนจากการทำกิจการของกลุ่มเพิ่มขึ้นจากเดิมเป็น

เงิน 50,000 บาท การรวมกลุ่มของชาวบ้านทั้ง 2 หมู่่นี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างเครือข่ายชุมชนในอนาคต

2.7 ลักษณะที่ต่อถึงความไม่เข้มแข็ง

การเล่นการพนัน ชาวบ้านหินเพิงยังมีการเล่นการพนันกันพอสมควร การพนันที่ชาวบ้านนิยมเล่นกันคือ เล่นไฮโล การเล่นไพ่ และการเล่นน้ำเต้า ปู ปลา ซึ่งการเล่นการพนันของชาวบ้านเป็นการแสดงให้เห็นถึงความไม่มุ่งมั่นที่จะประกอบอาชีพที่สุจริต และอาจจะนำปัญหาต่าง ๆ มาสู่บ้านได้หากไม่มีการปราบปรามจากทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ การเล่นหวยใต้ดิน การเล่นหวยใต้ดินของชาวบ้านจะเล่นกันทั้งหมดจำนวน 4 งวด คือ งวดวันที่ 1, 10, 16 และงวดวันที่ 20 ของทุกเดือน

2.8 ลักษณะของประชากรของหมู่บ้านหินเพิง

หมู่บ้านหินเพิงมีทั้งหมด 250 ครัวเรือนและมีประชากรทั้งสิ้น 1,192 คนซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งลักษณะต่าง ๆ ของประชากรสามารถแสดงเป็นตารางได้ดังนี้

ลักษณะของประชากร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	593	49.75
หญิง	599	50.25
อายุ		
1 วัน - 3 ปี	39	3.27
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	84	7.05
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	84	7.05
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	95	7.97
14 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	86	7.21
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	665	55.79
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	66	5.54
60 ปีขึ้นไป	73	6.12
จบการศึกษา		
จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	369	30.96
จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	559	46.90
จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, 6 และ ระดับปวช.	187	15.69
จบระดับอนุปริญญา ปวส. ปริญญา ตรี	24	2.01
ยังไม่เข้าโรงเรียน	39	3.27
ไม่รู้หนังสือ	14	1.17
ผู้พิการ	1	0.08

2.9 แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

แหล่งน้ำที่สำคัญของหมู่บ้านหินเพิง มาจาก 3 แหล่งใหญ่ ๆ ด้วยกันคือ

2.9.1 คลองหินลับ ซึ่งเป็นลำคลองน้ำซับ จะมีน้ำไหลตลอดปี แต่มีปริมาณน้อยนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้ไม่เต็มที่ จำเป็นต้องการสร้างฝายกั้นน้ำเพื่อให้ลำคลองมีปริมาณเพิ่มขึ้นในช่วงหน้าฝน

2.9.2 น้ำบาดาล หมู่บ้านหินเพิงมีบ่อน้ำบาดาลที่ใช้ทำเป็นน้ำประปาหมู่บ้านจำนวน 3 แห่ง เป็นแหล่งน้ำที่ใช้สำหรับการอุปโภคบริโภคของประชาชนในหมู่บ้าน มีปริมาณที่พอใช้ได้ตลอดปี แต่มีปัญหาคราบตะกอนหินปูนเกาะท่อน้ำประปาทำให้ต้องมีการตรวจสอบท่อน้ำอยู่บ่อย ทำให้เสียงบประมาณในการดูแลมากในแต่ละปี

2.9.3 สระน้ำ เป็นสระน้ำที่เกิดจากการขุดดินไปทำเป็นถนน เป็นสระน้ำที่มีน้ำขังตลอดปี เป็นแหล่งน้ำให้กับสัตว์เลี้ยง พกวัวเนื้อ แต่เป็นการใช้ประโยชน์ได้น้อยเนื่องจากอยู่ไกลหมู่บ้าน

2.9.4 ฝ่ายกั้นน้ำ เป็นฝ่ายกั้นคลองหินลับ เพื่อนำน้ำมาใช้ในการในการเกษตร ซึ่งแก้ปัญหาเรื่องน้ำทางการเกษตร ได้ระดับหนึ่งแต่ก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการชาวบ้าน

2.10 จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	จำนวน	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
คลองหินลับ	1	ใช้ได้ตลอดปี	
บ่อน้ำบาดาล	1	ใช้ได้ตลอดปี	
สระน้ำ	1	ใช้ได้ตลอดปี	
ฝ่ายกั้นน้ำ	1	ใช้ได้ตลอดปี	

ผลการประเมิน โครงการ โดยภาพรวม

ผลการประเมิน โครงการหมู่บ้านหินเพิง

1. ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1.1.1 นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่าการมีกองทุนหมู่บ้านที่ให้ประชาชนในหมู่บ้านเป็นผู้บริหารกองทุนเองทำให้ ชาวบ้านมีกองทุนเป็นของตนเอง มีแหล่งเงินทุนเกิดขึ้นในหมู่บ้าน ไม่ต้องพึ่งเงินทุนจากนอกระบบ ช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้การบริหารจัดการ ซึ่งอาจจะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และยังส่งเสริมการเรียนรู้ในการทำงานเป็นกลุ่ม มีความสามัคคีปองคองกันภายในหมู่บ้าน และยังเป็น การ

สร้างโอกาสในการแสวงหาเงินทุนมาเพิ่มเติม และผู้ด้อยโอกาสสามารถกู้เงินจากกองทุนเพื่อสร้างอาชีพให้กับตนเองได้

1.1.2 เงิน 1 ล้านบาท เงิน 1 ล้านบาทเป็นเงินที่ถูกจัดสรรมาให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ อนุมัติให้ทำการจัดตั้งกองทุน แล้วทำการอนุมัติเงินกองทุนให้กับกองทุนหมู่บ้านนั้น ๆ และเป็นเงินที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเห็นพ้องต้องมาจัดสรรให้กับสมาชิกกองทุนได้กู้เพื่อ สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อให้เงินกระจายสู่เศรษฐกิจระดับฐานรากของหมู่บ้านเห็นพ้อง และต้องมีการทำบัญชีเพื่อทำการตรวจสอบว่าเงิน 1 ล้านบาทได้ใช้ไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนมากน้อยเพียงใด

1.1.3 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเห็นพ้อง คือผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากโดยผ่านกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งมีการลงคะแนนเสียงจากสมาชิก และมีหน้าที่ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเห็นพ้องให้เป็นไปตามระเบียบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และทำให้กองทุนมีศักยภาพที่จะสามารถช่วยเหลือพึ่งพาตนเองได้ มีผลการดำเนินงานที่เป็นกำไรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปล่อยกู้ ความความต้องการของสมาชิกได้ และให้เป็นไปตามเป้าหมายกองทุนหมู่บ้านซึ่งกำหนดขึ้นโดยรัฐบาล คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเห็นพ้องมีรายชื่อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
นายสนั่น क्रमะแสง	ประธานกองทุน
นายหมั่น เทพจิตร	รองประธานกองทุน
ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
นางพรทิพา พรอินทร์	เลขานุการ
นางอุ๋นเรื่อน หวลจันทิก	เหรัญญิก
นางทองชาล ชาลือ	กรรมการ
นายสามารถ พิมพ์ัน	กรรมการ
นายสนั่น แดงจันทิก	กรรมการ
นายสายัน หวังคล่องกลาง	กรรมการ
นายคารุง วงษ์นารัตน์	กรรมการ
นายประสิทธิ์ ศรีวิจารณ์	กรรมการ
นางละมุน แจ็กจันทิก	กรรมการ
นางเสงี่ยม ชันสัมฤทธิ์	กรรมการ
นางหอม วงษ์นารัตน์	กรรมการ
นางศิริพร เพื่องโรสง	กรรมการ
นายวัตันต์ เมียคนอก	กรรมการ

1.1.4 ผู้สมัครขอู้ กองทุนหมู่บ้านหินเพิงมีสมาชิกสมัครขอู้ทั้งสิ้น 91 ราย คิดเป็น 100% ของสมาชิก จะเห็นได้ว่าสมาชิกให้ความร่วมมือกับทางกองทุนเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นการพัฒนาให้กองทุนมีการเติบโตขึ้นได้ในอนาคต

1.1.5 เงินที่ผู้ชำระคืน ในขณะที่สมาชิกส่วนใหญ่ของกองทุนหมู่บ้านหินเพิงยังไม่มีการชำระเงินต้นและดอกเบี้ยคืนให้กับกองทุน เนื่องจากสัญญาจะครบกำหนดในเดือน ตุลาคม 2545 แต่ก็มีสมาชิก ประมาณ 10 รายได้ทำการชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยคืนให้กับกองทุนเป็นเงินทั้งสิ้น 62,000 บาท และมีสมาชิก 20 รายที่นำส่งเฉพาะดอกเบี้ยเป็นเงิน 21,134 บาท การชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยคืนให้กับกองทุนในปีนี้อาจมีปัญหานี้เนื่องจากสมาชิกกองทุนได้รับความเดือดร้อนจากความแห้งแล้ง ซึ่งเกิดขึ้นทั้งหมู่บ้าน อาจทำให้การชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยช้ากว่ากำหนดไปบ้าง

2. ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

2.1 กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน พบว่า

จุดเด่น การคัดเลือกผู้กู้ของกองทุนหมู่บ้านหินเพิง จะคัดเลือกผู้กู้ตามโครงการว่าโครงการเป็นไปตามที่ระเบียบกำหนดไว้หรือไม่ โครงการมีความเป็นไปได้และจำนวนเงินเหมาะสมกับโครงการที่จะทำ กรรมการจะมีการประชุมเพื่อทำการอนุมัติโครงการ โดยใช้มติของที่ประชุม ไม่มีการเล่นพรรคเล่นพวก จะทำการพิจารณาด้วยความยุติธรรม และทำการลงคะแนนเสียงเพื่อจะทำการอนุมัติว่าโครงการน่าจะสมควรได้รับเงินทุนไปดำเนินการเท่าใดจึงจะเหมาะสม แต่ทั้งนั้น คณะกรรมการมีสิทธิ์ที่จะอนุมัติเงินกู้ให้กับสมาชิกได้ไม่เกินรายละ 20,000 บาท

จุดด้อย เมื่อมีการอนุมัติเงินกู้ไปแล้ว สมาชิกบางคนเกิดความไม่พอใจมีการต่อว่าคณะกรรมการ ทำให้คณะกรรมการเกิดความท้อแท้ที่จะทำหน้าที่ต่อ ควรจะมีการชี้แจงให้สมาชิกทราบว่าเพราะเหตุใดโครงการของตัวเองจึงไม่สามารถกู้ได้ตามวงเงินที่ตนเองตั้งไว้

2.2 กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่า กองทุนหมู่บ้านหินเพิง จะมีการทำบัญชีดังนี้ บัญชีรายรับกองทุน (1 ล้านบาท) คือมีรายรับเข้ากองทุน อย่างเช่นการรับชำระหนี้ และการรับโอนเงิน 1 ล้านบาทเป็นต้น บัญชีรายจ่ายกองทุน (1 ล้านบาท) คือบัญชีที่แสดงฐานะทางการเงินเมื่อมีรายจ่ายของกองทุนเกิดขึ้น คือมีการอนุมัติให้สมาชิกกู้เงินได้ และทำการโอนให้กับสมาชิกเพื่อนำเงินไปลงทุนตามโครงการ บัญชีรายรับกองทุน (เงินออม) คือบัญชีที่แสดงฐานะทางการเงินเมื่อสมาชิกรายจ่ายมาฝากไว้กับกองทุน บัญชีรายจ่ายกองทุน (เงินออม) คือบัญชีที่แสดงฐานะทางการเงินเมื่อสมาชิกรายจ่ายออกมาจากกองทุน ทะเบียนคุมค่าของบัญชี คือบัญชีแสดงจำนวนผู้ขอกู้และวงเงินขอกู้ของสมาชิกแต่ละราย ทะเบียนคุมลูกหนี้รายตัว คือบัญชีแสดงหนี้สินของสมาชิกกับกองทุน เมื่อมีการอนุมัติให้สมาชิกได้รับเงินกู้ การที่ทางกองทุนได้แยกบัญชีออกเป็นส่วน ๆ เนื่องจากจะทำให้เกิดความง่ายต่อการลงบัญชีและการตรวจสอบ

2.3 การรับชำระหนี้ การรับชำระหนี้ของกองทุนหมู่บ้านหินเพิงในช่วงที่ผ่านมา สมาชิกจะนำเงินมาให้กับคณะกรรมการเพื่อให้คณะกรรมการเป็นผู้ไปชำระให้ โดยคณะกรรมการ จะทำการออกเอกสารให้กับสมาชิกจำนวน 3 ใบ โดยเก็บไว้กับสมาชิก 1 ใบ เก็บไว้กับคณะกรรมการ 1 ใบ และเก็บไว้กับธนาคาร 1 ใบเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการชำระเงินคืนให้กับกองทุน ซึ่งในเอกสารจะประกอบไปด้วย วันที่ชำระ จำนวนเงินคืนพร้อมดอกเบี้ย หรือเฉพาะดอกเบี้ยสำหรับผู้ชำระเฉพาะดอกเบี้ย รายมือผู้ชำระเงินคืนพร้อมดอกเบี้ย และรายมือผู้รับชำระเงินคืนพร้อมดอกเบี้ย

3. ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

3.1 ผลโดยตรง (Immediate Result)

3.1.1 จำนวนผู้กู้

ผู้ขอกู้มีจำนวนทั้งสิ้น 91 รายในรอบที่ 1 และมีผู้ขอกู้อีก 45 รายทั้งรายใหม่และรายเก่าในรอบที่ 2

3.1.2 จำนวนเงินที่ปล่อยให้ผู้กู้

ในรอบที่ 1 ปล่อยให้ผู้กู้ทั้งสิ้น 673,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 67.3
 ในรอบที่ 2 ปล่อยให้ผู้กู้ทั้งสิ้น 275,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.5

3.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

3.2.1 จำนวนผู้กู้ได้

ในรอบที่ 1 กู้ได้ทั้งสิ้น 78 ราย
 ในรอบที่ 2 กู้ได้ทั้งสิ้น 45 ราย

3.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

3.3.1 จำนวนเงินทุนสะสมของหมู่บ้าน

เนื่องจากการชำระเงินต้นและดอกเบี้ยของสมาชิก และมีดอกเบี้ยจากเงินฝากจำนวนหนึ่งจึงทำให้กองทุน มีเงินกองทุนเพิ่มขึ้นมาอีก 22,134 บาท

3.3.2 การขยายกิจการ

การขยายกิจการของผู้กู้ที่เห็นได้ชัดก็คือ ผู้ที่กู้เงินเพื่อทำการค้าขาย เพราะเนื่องจากมีร้านค้าอยู่แล้วจึงนำเงินที่กู้ได้ ซื้ของเพิ่มเติมทำให้มีกิจการที่ใหญ่ขึ้น ส่วนด้านอื่นยังไม่พบการขยายกิจการ

3.3.3 กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็งขึ้น เพราะมีการบริหารจัดการจากคณะกรรมการที่ดี สามารถเก็บเงินต้นและดอกเบี้ยให้กับกองทุนได้บ้างแล้ว และทำการปล่อยกู้ให้กับสมาชิกนำไปทำอาชีพจนสามารถมีเงินมาคืนให้กับกองทุน จากสมาชิกที่ทำการกู้ในรอบแรกเป็นจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.82 และมีการชำระเฉพาะดอกเบี้ย 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.64 คณะกรรมการมีการติดตามดูแลสมาชิกผู้กู้เป็นอย่างดี

4. ผลการดำเนินงานหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

4.1 ผลการประเมินโครงการประเมินบริบทเฉพาะตัวหน่วยระบบ B พบว่า

4.1.1 ประสพการณ์ในการดำเนินกิจการของผู้กู้

จุดเด่น ในการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละรายนั้นมีจุดเด่น คือ เป็นการดำเนินกิจการที่ตัวเองมีประสพการณ์อยู่แล้ว เป็นกิจการภายในครอบครัว ใช้แรงงานภายในครอบครัวเป็นหลักและเป็นกิจการที่ไม่มีความสลับซับซ้อนในการดำเนินงานมากนัก สามารถแลกเปลี่ยนความรู้กันได้อย่างง่ายดาย เพราะมีอาชีพที่คล้าย ๆ กัน

จุดด้อย เนื่องจากผู้กู้จะนำเงินไปประกอบกิจการที่ตนเองมีความรู้อยู่แล้ว และเป็นกิจการดั้งเดิมของครอบครัวจึงไม่ทำให้เกิดกิจการใหม่ เป็นเพียงการขยายกิจการเดิม หรือนำไปเป็นเงินทุนเพิ่มเติมจากที่มีอยู่แล้ว

4.1.2 ความรู้และความสามารถของผู้กู้แต่ละครอบครัว

ความรู้ในการประกอบกิจการของผู้กุนั้นเป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ และได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการประกอบอาชีพมาจากรุ่นสู่อีกรุ่น จึงทำให้การพัฒนาอาชีพและกิจการเป็นไปอย่างล่าช้า

4.1.3 ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ

ผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่ จะมีอาชีพกันอยู่แล้วและที่ทำการกู้เงินจากกองทุนเพื่อใช้เป็นเงินทุนเพิ่มเติม เพราะที่ดินของชาวบ้าน ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในการถือครองทำให้เกิดปัญหาเรื่องที่ทำกิน จึงทำให้ไม่มีทรัพย์สินที่เป็นที่ดิน แต่สมาชิกส่วนใหญ่ก็มีความเชื่อถือจากเพื่อนสมาชิกจึงมีผู้ค้ำประกันเวลาขอู้เงินจากกองทุน

4.1.4 หนี้สิน

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านจะเป็นลูกค้ำของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์และที่มาทำการกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านเพราะเงินลงทุนไม่เพียงพอ จึงต้องการเงินทุนเพิ่ม

4.1.5 อาชีพหลักของสมาชิก

อาชีพหลักของผู้กู้ส่วนใหญ่คือการทำงานเกษตร และมีอาชีพอื่น ๆ อีกอย่างเช่น การค้าขาย ซ่อมรถจักรยานยนต์ รับจ้าง และรับราชการเป็นต้น

4.1.6 รายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัวผู้กู้เงินจากกองทุนจะมีรายได้จากการประกอบอาชีพเฉลี่ยต่อปีประมาณ 30,000 – 50,000 บาทต่อครอบครัว

4.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B

4.2.1 จำนวนเงินที่กู้มาได้

จุดเด่น เงินที่คณะกรรมการอนุมัตินั้นเป็นการพิจารณาตามความเหมาะสมกับโครงการที่สมาชิกรับเสนอ และสมาชิกรับเงินที่กู้มาได้ไปทำตามโครงการ แต่ก็มีบางส่วนไม่ได้ทำตามโครงการเนื่องจาก ความไม่พร้อมในวัตถุประสงค์ในเรื่องน้ำ ซึ่งปัญหานี้เป็นของผู้ที่กู้เพื่อทำการเลี้ยงปลา เมื่อไม่สามารถทำตามโครงการจึงได้ทำการเปลี่ยนโครงการมาทำการเกษตรแล้ว

จุดด้อย บางครั้งการพิจารณาของคณะกรรมการทำให้บางโครงการได้เงินไม่พอกับการไปลงทุน แต่สมาชิกก็ทำการขอกู้เพิ่มในภายหลังซึ่งก็ได้รับการอนุมัติ

4.2.2 เงินอื่น ๆ

นอกจากสมาชิกจะมีเงินกู้ของกองทุนหมู่บ้านแล้ว ยังมีสมาชิกส่วนหนึ่งที่เงินทุนจากการกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

4.2.3 สถานที่และวัตถุประสงค์

ในการดำเนินกิจการของผู้กู้จะใช้สถานที่ประกอบการของตนเอง และในเรื่องวัตถุประสงค์จะหาวัตถุประสงค์จากแหล่งใกล้เคียงอย่างเช่นที่ตลาด และหมู่บ้านใกล้เคียง และวัตถุประสงค์ที่จำเป็นประจำได้แก่ ปลูก ยารักษาโรคสัตว์ต่าง ๆ อาหารสัตว์ และยากำจัดศัตรูพืชต่าง ๆ

4.2.4 เทคนิควิธีการทำงาน

ในแต่ละอาชีพของผู้กู้จะมีเทคนิควิธีการดำเนินที่แตกต่างกัน แต่จากการสัมภาษณ์ทำให้ทราบว่า เทคนิคในการประกอบอาชีพได้รับการถ่ายทอดมาจาก พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย และได้จากการแลกเปลี่ยนกับเพื่อนร่วมอาชีพเดียวกัน จากรายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

4.2.5 กำลังทำงาน

กำลังทำงานส่วนใหญ่ของผู้กู้จะได้อาชีพมาจากคนในครอบครัว และแรงงานในท้องถิ่น

4.2.6 การหาตลาดที่ดี

ตลาดที่ดีควรจะอยู่ใกล้กับแหล่งผลิต และตลาดในการรับซื้อผลผลิตของสมาชิก คือ ตลาดปากช่อง ซึ่งเป็นศูนย์รวมการรับผลผลิตทุกชนิดของสมาชิก

4.2.7 การหาวัตถุประสงค์ที่ดี

การหาวัตถุประสงค์ของผู้กู้ จะใช้ประสบการณ์เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจซื้อวัตถุประสงค์ในการกิจการของตนเอง และจากการแนะนำของเพื่อนร่วมอาชีพ

4.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

4.3.1 ผลโดยตรง(Immediate Result)

4.3.1.1 รายได้จากการประกอบการที่เป็นเงิน ผู้ประกอบการหรือสมาชิก ที่กู้เงินได้แล้ว หากมีการดำเนินกิจการที่ถูกต้องวิธีจะทำให้มีรายได้จากการประกอบการ เพื่อจะนำรายได้ นั้นมาเป็นเงินต้นและดอกเบี้ยมาใช้คืนให้กับกองทุนเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนให้กับหมู่บ้าน และเป็นค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวได้อีกด้วย

4.3.1.2 รายได้ที่เป็นสิ่งของ ในการดำเนินธุรกิจบางครั้งอาจไม่ได้มีรายได้ เป็นเงินแต่อาจเป็นสิ่งของแทน อย่างเช่นการทำการค้า บางครั้งกำไรอาจเปลี่ยนขนมอบหรือผู้โชว์ ที่จำเป็นในการดำเนินกิจการ จนทำให้บางครั้งลืมไปว่าสิ่งของเหล่านี้ก็เป็นกำไรจากการประกอบการเหมือนกัน

4.3.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

4.3.2.1 การขยายกิจการ การขยายกิจการ จากการศึกษาการขยาย กิจการของผู้กู้เงิน ยังไม่พบมากนัก ที่เห็นได้ชัดคือ กิจการค้าขาย ซึ่งผู้ประกอบการมีร้านค้าอยู่ แล้ว จึงสามารถขยายกิจการได้อย่างรวดเร็ว แต่ในอนาคตอันใกล้คิดว่า การขยายกิจการจะครอบคลุมทุกอาชีพ ที่ทำการกู้เงินจากกองทุนไปลงทุน เนื่องจากการดำเนินงานของสมาชิกเป็นไปอย่าง ตั้งใจที่จะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น

4.3.2.2 ผู้กู้ได้ทำกิจการที่ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ในการทำ กิจการด้วยเทคนิควิธีที่ค้นคว้าด้วยตนเองที่เห็นได้ชัด ก็คือ การทำอาชีพค้าขาย(ร้านโชว์ห่วย) เพราะ ในปัจจุบันร้านค้าในหมู่บ้านหินเพียงมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากเมื่อก่อนจึงทำให้ต้องมีการพัฒนาบริการ ของร้านให้ดีขึ้นเสมอ อย่างเช่นกับข้าวที่เป็นของสดต้องสดจริง ๆ และอีกอาชีพก็คือ การทำไร่ข้าว โปด ผู้ประกอบการกิจการต้องมีการเรียนรู้วิธีการใหม่อยู่เสมอเพื่อที่จะ ได้มีผลผลิตที่สูงขึ้น อย่างเช่น การใช้ปุ๋ยจากการตรวจสอบค่า NPK ในดินจากเจ้าหน้าที่วิเคราะห์ดินของหน่วยงานราชการ

4.3.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

4.3.3.1 ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง เมื่อประกอบธุรกิจได้ช่วงหนึ่งผู้กู้จะมีรายได้ เข้าสู่ครอบครัวน่าจะทำให้ปัญหาเรื่องหนี้สินของสมาชิกผ่อนคลายเป็นบ้าง และจะมีการเรียนรู้ซึ่ง กันและกันจากเพื่อนร่วมอาชีพ และนี่คือหนทางที่จะนำไปสู่การพึ่งพาตนเอง และการสร้างเครือข่ายขององค์กรของสมาชิก

4.3.3.2 ผู้ที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน ศักยภาพในการทำกิจการของผู้ที่เพิ่มขึ้นเพราะต้องหาวิธีที่จะทำให้กิจการของตนเองอยู่รอดและ ต้องมีการเรียนรู้จากประสบการณ์ของเพื่อนร่วมอาชีพ จากสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ทันกับการพัฒนาอาชีพ และในอนาคตน่าจะมีการรวมกลุ่มเพื่อความเข้มแข็งในการประกอบอาชีพ เพื่อการต่อรองเรื่อง ราคา และเป็นแหล่งรวบรวมความรู้สำหรับกลุ่มอาชีพอีกด้วย

4.3.3.3 การกลับคืนถิ่นของประชาชน ตั้งแต่มีกองทุนหมู่บ้าน จะเห็นได้ ว่าชาวบ้านต่างมีความหวังที่จะพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง เพื่อที่จะได้ทำให้ครอบครัวมีฐานะ ความงามเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และน่าจะสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชนได้อีก และทำให้แรงงานที่ออกไป จากท้องถิ่นกลับเข้ามายังหมู่บ้าน ทำให้คนในครอบครัวอยู่กันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา ผลลัพธ์

ประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้

การประมวลวิธีทำธุรกิจของผู้ที่อาชีพ ด้านการเกษตร มีการปลูกข้าวโพด การประมง (เปลี่ยนเป็น การปลูกพืชแทน) เลี้ยงโคนเนื้อ เลี้ยงหมู และการเลี้ยงไก่พื้นบ้าน ด้านการค้าขาย (ร้านค้าโชว์ ห่วย) ร้านซ่อมรถมอเตอร์ไซด์ สรุปได้ดังนี้

1. อาชีพทำไร่ข้าวโพด

ปัจจัยนำเข้าที่ดี

- ชื่อเมล็ดพันธุ์ที่ดีมีคุณภาพ
- ความรู้ความสามารถในการปลูกข้าวโพด

กระบวนการที่ดีได้แก่

- การเตรียมดินที่ดี เช่นการไถตะ เป็นการไถตากหน้าดินเพื่อฆ่าเชื้อโรค และ กลบวัชพืช และการไถแปรเพื่อให้ดินมีความละเอียดทำให้หยอดได้ง่าย

- มีการใส่ปุ๋ยในช่วงการเจริญเติบโต
- มีการกำจัดวัชพืช
- มีการเก็บเกี่ยวและวิธีเก็บรักษาที่ดี

ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่

- มีความชื้นไม่เกิน 30%
- ไม่มีราน้ำค้างอยู่ที่ฝัก
- ปริมาณที่เหมาะสมคือ 950 - 1,200 ก.ก.ต่อไร่

2. อาชีพการเลี้ยง โคเนื้อ

ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่

- การซื้อโคพันธุ์ดี และมีขนาดพอเหมาะกับเลี้ยงในระยะเวลา 1 ปี
- ความรู้ความสามารถในการจัดการฟาร์ม

กระบวนการที่ดี ได้แก่

- มีคอกวัวที่ถูกต้องลักษณะและสะอาด
- การให้อาหาร
- การควบคุมโรคติดต่อในสัตว์
- การทำความสะอาดคอกโค
- ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่
- โคไม่มีโรคติดต่อ
- มีน้ำหนักตัวตั้งแต่ 400 กก.ขึ้นไป
- ควรเลี้ยงตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป

3. การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง

ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่

- ชื่อแม่พันธุ์ และพ่อพันธุ์ที่ดีในอัตราส่วน
- อาหาร ไก่มีคุณภาพ
- ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่

กระบวนการที่ดี ได้แก่

- สร้างเหล้าไก่ให้พอเหมาะกับปริมาณของไก่ที่จะเลี้ยง
- การให้อาหารไก่ควรให้เป็นเวลา
- หยอดวัคซีนป้องกันโรคติดต่อในไก่

ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพแลปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่

- ไก่ไม่มีโรคติดต่อ
- ไก่มีน้ำหนักตัว 1.5 กก.ต่อตัว
- อายุการเลี้ยงประมาณ 60 วัน
- ควรเลี้ยงไก่ตัวเมียสำหรับเป็นแม่พันธุ์ 15 ตัว และเลี้ยงไก่ตัวผู้สำหรับ

เป็นพ่อพันธุ์ 5 ตัว

4. ซ่อมรถจักรยานยนต์

ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่

- ความรู้และความสามารถในการซ่อมของช่าง

- อะไหล่มีคุณภาพ

กระบวนการที่ดี ได้แก่

- มีการบริการที่รวดเร็ว ไว้ใจได้

- ทำงานตามคิว

ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่

- รับประกันคุณภาพงานซ่อม

- ซ่อมได้ตามอาการเสียของรถ

- ถูกค้ำพอใจในการซ่อมและกลับมาใช้บริการ

- ปริมาณที่พอเหมาะ ไม่สามารถกำหนดได้แน่นอน จะขึ้นอยู่กับความ

ยากง่ายของงานซ่อม

5. ซื่อจรรยาเพื่อเย็บหมอน

ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่

- จักรเย็บ และอุปกรณ์ในการเย็บมีความพร้อม

- ความชำนาญของผู้เย็บ

กระบวนการที่ดี ได้แก่

- รับงานมาทำให้เหมาะสมกับกำลังทำงานของตนเอง

- มีการตรวจสอบงานก่อนนำส่งให้ผู้ว่าจ้าง

ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่

- งานไม่ถูกตีกลับ เป็นที่พอใจของผู้ว่าจ้าง

- มีความสวยงามเป็นที่ต้องการของตลาด

- พัฒนาฝีมือของตนเองอยู่เรื่อย ๆ เพื่อเพิ่มความชำนาญ

- ปริมาณที่พอเหมาะที่ควรจะเย็บได้ใน 1 วัน คือ 100 ใบ

6. การค้าขาย (ร้านโชห่วย)

ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่

- สินค้าตรงกับความต้องการของผู้ซื้อ

- สินค้ามีคุณภาพ

- มีราคาเหมาะสม

กระบวนการที่ดี ได้แก่

- จัดวางสินค้าให้เป็นระเบียบ ง่าย

- มีการบริการที่ดี
- มีการจัดทำรายการสินค้า เพื่อตรวจสอบว่าสินค้าขึ้นไหนหมด
- มีการติดป้ายราคาสินค้า

ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่

ลูกค้าพอใจใจสินค้าและบริการ

ปริมาณในการขายแต่ละวันอยู่ที่ 600 – 1,000 บาทต่อวัน

7. อาชีพการเลี้ยงปลา

ไม่มีการเลี้ยงเนื่องจากความไม่พร้อมในเรื่องของแหล่งน้ำที่จะใช้เลี้ยง จึงเปลี่ยนเป็นการปลูกพืชแทน

สรุป

การบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

1. การเกิดกองทุน กองทุนหมู่บ้านหินเพิงเกิดจากความร่วมมือ ของประชาชนในหมู่บ้าน โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาให้คำชี้แนะในการจัดตั้งกองทุน และเป็นพี่ปรึกษาในการดำเนินงานของกองทุนในระยะเริ่มแรกของการก่อตั้งกองทุน และมีแนวโน้มว่าคนในหมู่บ้านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านมากขึ้นในอนาคต

2. ระบบบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้านหินเพิง มีการจัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการ โดยผ่านกระบวนการทางประชาธิปไตย เข้ามาบริหารกองทุน และมีการแบ่งหน้าที่กันทำอย่างถูกต้องและชัดเจน มีการช่วยกันทำงานอย่างเป็นระบบ

3. การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเองพบว่า มีการเปิดโอกาสให้คนในหมู่บ้านได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ทักษะคิด เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของหมู่บ้านเอง ยังอยู่ในระดับเริ่มต้น ยังไม่สามารถพึ่งพาตนเอง แก้ไขปัญหาของหมู่บ้านด้วยตนเองได้ ยังคงต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอกอยู่

4. การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม การเข้ามาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทำให้เศรษฐกิจระดับฐานรากของหมู่บ้านหินเพิงได้รับการกระตุ้น คือมีการใช้จ่ายเงินกันมากขึ้น ส่วนมาจะมีการใช้จ่ายในเรื่องของการทำกิจการและมีร้านค้าใหม่เกิดขึ้น และการสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจนั้น ชาวบ้านหินเพิงยังไม่ได้มีการรวมกลุ่มกันทำงานอย่างเป็นจริงเป็นจัง เนื่องจากยังติดภาพลบในการรวมกลุ่มมาจากอดีต แต่อย่างไรก็ตามในไม่ช้านี้ชาวบ้านหินเพิงคงจะมีการรวมกลุ่มกันทำงานได้อย่างแน่นอน เพราะมีกลุ่มบางกลุ่มเริ่มทำผลงานให้เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาของสมาชิกอยู่บ้างแล้ว อย่างเช่นกลุ่มจักรสานก็เป็นกลุ่มหนึ่งที่มีผลการดำเนินงานเป็นที่

นำพอใจการรวมกลุ่ม และในไม่ช้านี้คงจะมีกลุ่มผู้เลี้ยงวัวเนื้อ และกลุ่มทำไร่ข้าวโพดคงจะรวมตัวกันได้เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับอาชีพของตนได้

5. ศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คนในหมู่บ้านหินเพิงมีความรักสามัคคี ซื่อสัตย์ สุจริต เอื้อเฟื้อ เพื่อแม่ และช่วยซึ่งกันและกัน

ปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

1. ปัจจัยด้านบวก

1.1 ความร่วมมือของประชาชนในการก่อตั้งกองทุน

1.2 ความสามัคคี เป็นบ่อเกิดแห่งการรวมพลังในการสรรสร้างกองทุนให้คงอยู่กับหมู่บ้านได้ตลอดไป

1.3 มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของคนในชุมชนเพื่อหาวิธีแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน

1.4 การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

1.5 ความซื่อสัตย์สุจริต

1.6 การมีผู้นำที่ดีทั้งผู้นำที่เป็นทางการ และผู้นำที่ไม่เป็นทางการ

2. ปัจจัยด้านลบ

2.1 การเล่นกาพนัน

2.2 การเล่นหวยใต้ดิน

การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้ พบว่า

ในการเกิดขององค์กรเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ในหมู่บ้านหินเพิงคงต้องอาศัยเวลาอีกสัก ระยะเวลาหนึ่งก่อน เพราะที่ผ่านมามีองค์กรหรือเครือข่ายต่าง ๆ ที่มีไม่มีการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมทำให้เกิดความไม่เชื่อมั่นว่าเมื่อมีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างเป็นเครือข่ายแล้วจะสามารถดำเนินงานได้ตลอด แต่ในอนาคตก็เป็นที่น่าจับตามองว่าจะเกิดองค์กรเพื่อสร้างเครือข่ายในการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนทัศนคติได้อย่างเข้มแข็งมากน้อยเพียงใด

ความเข้มแข็งของชุมชน

1. ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนดพบว่า ความเข้มแข็งของชุมชนจะเกิดขึ้นได้นั้นชุมชนจะต้องมี ความสามัคคี การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความซื่อสัตย์สุจริต การที่สมาชิกในชุมชนมีอาชีพในการหาเลี้ยงชีพครอบครัวของตัวเองได้ มีโอกาสในการหาความรู้บ้างเพื่อให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน ต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อที่จัดการ

สร้างงาน สร้างเครือข่ายในการเรียนรู้ ครอบครัวมีความอบอุ่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างให้ชุมชนมีความเข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน

2. ความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า การที่จะทำให้ท้องถิ่นมีความเข้มแข็งได้นั้น จะต้องมีผู้นำที่ดีที่สามารถเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติให้กับคนในท้องถิ่นได้ เพราะการทำงานในชุมชนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีผู้นำในการปฏิบัติ และต้องมีความสามัคคี เพราะความสามัคคีจะเป็นแรงที่จะช่วยกระตุ้นให้ทุกคนอยากมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพราะทุกคนมีความเสียสละในการร่วมทำงานต่าง ๆ ภายในชุมชน ขจัดความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวออกไป เนื่องจากภาพของการเอาใจเอารัดเอาเปรียบของประชาชนในท้องถิ่นชนบท ยังเป็นภาพหลอกหลอนประชาชนในหมู่บ้านอยู่ เวลามีการช่วยเหลือควรทำแบบจริงใจเพราะถ้ามีความจริงใจให้กันแล้ว การทำงานต่าง ๆ จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี และการทำงานก็จะเต็มไปด้วยบรรยากาศที่จริงทำให้ประชาชนอยากร่วมงาน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้นได้ และจะเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนหมู่บ้าน หินเพิง หมู่ที่ 1 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหินเพิง ดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด
2. เพื่อศึกษาว่าหมู่บ้านหินเพิงมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน โดยบุคลากรภายในหมู่บ้าน
3. เพื่อศึกษาว่าหมู่บ้านหินเพิงมีกองทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉินจำเป็นเร่งด่วน หรือเป็นสวัสดิการของสมาชิกและประชาชนภายในหมู่บ้าน ได้จริงหรือไม่
4. เพื่อศึกษาว่าชาวบ้านหินเพิงมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง
5. เพื่อศึกษาว่ากองทุนหมู่บ้านสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานราก การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต ได้จริงหรือไม่
6. เพื่อทราบทัศนคติของประชาชนชนในหมู่บ้านที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และปัจจัยด้านบวกและด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน

วิธีดำเนินการ

- ขั้นที่ 1 เข้าไปศึกษาในพื้นที่เป้าหมายคือ “หมู่บ้านหินเพิง”
- ขั้นที่ 2 ศึกษาการดำเนินงานสมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านหินเพิง
- ขั้นที่ 3 ศึกษากระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหินเพิง
- ขั้นที่ 4 ใช้ชีพชีพอิมเคลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านหินเพิง
- ขั้นที่ 5 เก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 6 ทำการประมวลวิเคราะห์และสังเคราะห์

ขั้นที่ 7 ทำการเขียนสารนิพนธ์

ผลการดำเนินงาน

1. การประเมินกองทุนหมู่บ้านในหน่วยระบบ A หรือหน่วยบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริม ซึ่งมีผลการดำเนินงานดังนี้

1.1 ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A กองทุนหมู่บ้านหินเพิงเกิดจากนโยบายของรัฐเป็นตัวผลักดันทำให้เกิดและความร่วมมือของประชาชนในหมู่บ้าน ซึ่งเงินที่ได้รับการโอนก็เป็นเงินที่ถูกจัดสรรมาจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเป็นผู้อนุมัติ

การกองทุนระดับหมู่บ้านเป็นผู้บริหารจัดการกองทุนให้เป็นแหล่งเงินกู้สำหรับสมาชิก และทำให้กองทุนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต

1.2 กระบวนการของหน่วยระบบ A การที่จะทำการปล่อยเงินให้กับสมาชิกกึ่งนั้นคณะกรรมการกองทุน ต้องมีการพิจารณาโครงการที่จะขอกู้ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่กับจำนวนเงิน และต้องมีการทำบัญชีเพื่อแสดงฐานะทางการเงินของกองทุนเพื่อการตรวจสอบ และจะได้ทราบว่าเมื่อดำเนินงานแล้วกองทุนมีผลตอบแทนเป็นอย่างไร เมื่อมีการรับชำระหนี้จากสมาชิกกองทุนหรือมีการรับฝากเงินจากสมาชิก

1.3 ผลการดำเนินการของหน่วยระบบ A มีดังนี้

1.3.1.ผล โดยตรง

มีจำนวนผู้ขอกู้ทั้งหมด 123 คำขอ
จำนวนเงินที่ปล่อยกู้ทั้งสิ้น 948,000 บาท
กู้ได้ทั้งหมด 123 รายผล

1.3.2.ผลกระทบทางตรง

ทุนสะสมของหมู่บ้านหินเพิงคือ 73,134 บาท
การขยายกิจการ ยังมีไม่มาก มีแต่การค้าขาย

1.3. ผลกระทบโดยอ้อม

กองทุนหมู่บ้านหินเพิงมีศักยภาพและความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น เนื่องจากคณะกรรมการที่ทำการบริหารทำหน้าที่อย่างดี ทำงานอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในระบบกองทุนของสมาชิก

2. ผลการดำเนินงานหน่วยระบบ B ในหน่วยระบบการประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละรายพบว่า

2.1 ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ในเรื่องของเงินทุนเป็นสิ่งจำเป็นในการเริ่มประกอบกิจการ เนื่องจากเงินเป็นสิ่งผลักดันทำให้เกิดกิจการต่าง ๆ ของผู้กู้ และในการดำเนินกิจการผู้กู้จำเป็นต้องมีประสบการณ์ในการทำงานหรือกิจการนั้น เพื่อที่จะได้ลดความเสี่ยงในการประกอบกิจการ

2.2 กระบวนการของหน่วยระบบ B การที่จะให้กิจการดำเนินไปได้ด้วยดีต้องมีการประกอบกิจการที่ถูกต้อง มีวัตถุประสงค์ในการผลิตที่ดี มีตลาดรองรับผลผลิต ซึ่งในการดำเนินงานของผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านหิ้นเพ็ง มีความสามารถในการประกอบกิจการของตนเองเป็นอย่างดี และทำให้มีรายได้อย่างต่อเนื่อง

2.3 ผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้านได้แก่

2.3.1 ผลโดยตรง

สมาชิกผู้กู้เมื่อมีผลผลิตก็จะนำผลผลิตไปขายเพื่อนำเงินมาใช้จ่ายในครอบครัวของตนเอง และนำส่วนหนึ่งเก็บเตรียมไว้ใช้หนี้ให้กับกองทุน

2.3.2 ผลกระทบโดยตรง

ในช่วงสั้น ๆ ของการดำเนินกองทุนหมู่บ้าน การขยายกิจการของสมาชิกยังมีไม่มาก เนื่องจาก ระยะเวลาและจำนวนเงินทุนที่ได้รับน้อยไม่พอกับการที่จะขยายกิจการได้ทันทีต้องอาศัยเวลา แต่การทำกิจการของผู้กู้ส่วนใหญ่จะทำกิจการตามความสามารถของตนที่ตนเองมีความรู้

2.3.3 ผลกระทบทางอ้อม

สมาชิกผู้กู้เริ่มที่จะมีการพึ่งพาตนเองมากขึ้น ในเรื่องของเงินทุน และเทคนิควิธีการทำงาน และมีความสามารถในการประกอบกิจการของตนเองได้อย่างเข้มแข็ง และมีโอกาสที่จะมีการสร้างงานในชุมชนเพิ่มขึ้น และการกลับคืนถิ่นของแรงงานที่ไปทำงานยังต่างถิ่น กลับคืนมาอีกด้วย

อภิปรายผล

วัตถุประสงค์ข้อ 1 การเกิดกองทุนกองทุนหมู่บ้านขึ้นเพียงเกิดจากความร่วมมือของประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อที่จะสร้างกองทุนให้เป็นแหล่งเงินทุนให้กับคนในหมู่บ้านเอง และมีแนวโน้มที่คนในหมู่บ้านจะมีส่วนร่วมมากขึ้น

การมีระบบบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้านขึ้นเพียงมีการจัดโครงสร้างขององค์กรได้อย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่กันทำอย่างถูกต้อง และมีการช่วยกันทำงานอย่างเป็นระบบแบบแผน

วัตถุประสงค์ข้อ 3 การสร้างภูมิคุ้มกันเศรษฐกิจและสังคม คนในหมู่บ้านขึ้นเพียงยังไม่มี การรวมกลุ่มกันทำอาชีพมากนัก เนื่องจากยังไม่มั่นใจในการทำงานเป็นกลุ่ม เพราะที่ผ่านมารวมกลุ่มเกิดความล้มเหลว แต่ในอนาคตอันใกล้ คนในหมู่บ้านน่าจะรวมกลุ่มกันทำงานได้ เพราะในขณะนี้บางกลุ่มที่เริ่มจะทำการรวมตัวกันแล้ว อย่างเช่น กลุ่มผู้ปลูกข้าวโพด (เกษตรด้านปลูกพืช)

วัตถุประสงค์ข้อ 4 การเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเอง กองทุนหมู่บ้านขึ้นเพียงเปิดโอกาสให้คนในหมู่บ้านมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ แต่ยังไม่ถึงขั้นที่พึ่งพาตนเองได้ทั้งหมด ยังคงต้องอาศัยพึ่งพาจากชุมชนภายนอกอยู่

วัตถุประสงค์ข้อ 5 ศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คนในหมู่บ้านขึ้นเพียงมีความซื่อสัตย์สุจริต ร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

1. ปัจจัยด้านบวก

1.1 ประสบการณ์ของคนในชุมชนที่ประสบความล้มเหลวมาก่อนจึงได้อาศัยเป็นบทเรียนที่ให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนความรู้และจะทำให้เกิดการรวมตัวกันทำอาชีพใหม่อีกครั้งเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำซาก

1.2 ความซื่อสัตย์สุจริต ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ของคนในหมู่บ้านเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยผลักดันให้การดำเนินงาน ไม่ว่าจะในเรื่องของกองทุน การรวมกลุ่มทำอาชีพของคนในหมู่บ้าน หรือแม้แต่การแก้ปัญหาของหมู่บ้านเองต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจ และสติปัญญาของคนในชุมชนเป็นที่ตั้งทั้งนั้น เพื่อให้งานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

1.3 การมีผู้นำชุมชนที่ดีเป็นจุดศูนย์กลางในการแสดงความร่วมมือร่วมใจของคนในหมู่บ้านเป็นอย่างดี เพราะผู้นำดีมีความจริงใจชาวบ้านก็จะให้ความจริงใจในการทำงาน และสามารถทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง

2. ปัจจัยด้านลบ

2.1 คนในหมู่บ้านยังมีสภาพเป็นลูกหนี้ของเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูงทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ซึ่งไม่สามารถให้ดำรงทุนให้เจริญเติบโตในระยะเวลาอันสั้นได้

2.2 คนในหมู่บ้านยังขาดความเชื่อมั่นในการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ จึงไม่มีการรวมกลุ่มที่เป็นจริงเป็นจังในขณะนี้

2.3 ความในหมู่บ้านยังมีความเชื่อเกี่ยวกับโชคลาภอยู่จึงทำให้การพนัน เล่นหวย เป็นสิ่งที่ประชาชนยึดติด ไม่สามารถเลิกได้ในทันทีทันใด

3. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนามผู้วิจัย ได้ทำการพยายามสร้างเครือข่ายองค์กรย่อยภายในหมู่บ้าน ได้แก่ ผู้เลี้ยงวัวเนื้อ กับผู้ค้าวัวเนื้อ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในเรื่องความต้องการของตลาดวัวเนื้อ พันธุ์ที่เป็นที่นิยมในตลาด ในเรื่องการค้าต่อรองราคา และในเรื่องการเรียนรู้ที่จะเลี้ยงวัวเนื้อให้คุณภาพ ตรงกับความต้องการของตลาด แต่ในขณะนี้ยังสร้างไม่สำเร็จเพราะ

การขาดความเชื่อมั่นในการรวมกลุ่ม แต่ในอนาคต กลุ่มนี้คงจะเป็นกลุ่มที่เป็นแบบอย่างให้กลุ่มอื่นได้จัดตั้งต่อไป

4. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน

คนในชุมชนไม่เห็นแก่ตัวสนใจประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว รู้หน้าที่ของตนเอง ความสงบสุขของหมู่บ้าน หมู่บ้านปลอดภัยจากยาเสพติด ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง

5. ผลกระทบโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ

5.1 ผลโดยตรง

เมื่อเวลาผ่านไปสมาชิกที่กู้เงินไปดำเนินการสามารถก่อให้เกิดรายได้สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ และสามารถนำไปใช้เป็นทุนหมุนเวียนทำกิจการได้ต่อไป และเงินอีกส่วนหนึ่งยังสามารถนำส่งเป็นเงินต้นและดอกเบี้ยคืนให้กับกองทุนทำให้กองทุนเจริญเติบโต และอยู่ไปถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน

5.2 ผลกระทบโดยตรง

สมาชิกผู้กู้เงินไปดำเนินโครงการสามารถลดหนี้จากนอกระบบได้ทำให้มีกำลังใจในการพัฒนาอาชีพเป็นการเพิ่มศักยภาพและเป็นการสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็งขึ้นกว่าแต่เดิม ทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น

5.3 ผลกระทบโดยอ้อม

วิถีชีวิตของคนหมู่บ้านเปลี่ยนไปในทางที่พึงประสงค์ก่อให้เกิดความอบอุ่นในครอบครัว คนในท้องถิ่นไม่ออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน ลดปัญหาทางสังคม ทำให้หมู่บ้านมีความสันติสุข

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขข้อระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านหินเพิง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ในระเบียบข้อที่ 39 (1) อัตราดอกเบี้ยจากร้อยละ 1 ต่อเดือน ควรจะปรับเปลี่ยนลงมาให้เหลือร้อยละ 0.5 ต่อเดือน จะเหมาะสมกว่าเพราะอัตรานี้จะใกล้เคียงกับอัตราดอกเบี้ยของธนาคาร และควรจะปรับลดดอกเบี้ยเงินฝาก จากอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี ให้เหลือ ร้อยละ 2.5 ต่อปีน่าจะเหมาะสมกับสภาวะทางการเงินของประเทศ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ในระเบียบข้อที่ 6 เรื่องของคุณสมบัติของสมาชิก ควรให้สมาชิกมีการทำประกันกลุ่ม เพื่อจะได้มีเงินช่วยเหลือสมาชิกยามเกิดเหตุที่ไม่คาดคิดกับสมาชิก และสมาชิกจะได้มีเงินมาคืนกองทุน โดยไม่ต้องเดือดร้อนผู้รับประกัน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ระเบียบข้อที่ 40 ค่าปรับนอกจากการปรับเป็นตัวเงินแล้ว น่าจะมีการปรับทางสังคมด้วย อย่างเช่นการติดชื่อของผู้ที่ผิดสัญญาด้วยเหตุไม่สมควร ไว้ตามสถาน

ที่ที่พบเห็นได้ง่าย เพื่อเป็นการปรามไม่ให้สมาชิกที่คิดว่าเสียเงินแค่นี้คนน้อยจะเป็นไรไปและให้เป็นการแจ้งเหตุผลว่าเหตุใดจึงไม่สามารถส่งเงินได้ตามกำหนด

ข้อเสนอแนะข้อที่ 4 ระเบียบข้อที่ 34 วงเงินผู้ถูกเงินควรเพิ่มวงเงินผู้ในบางสาเหตุ เช่นพ่อแม่ ลูกภรรยาหรือสามี เสียชีวิต ควรจะให้ผู้รายละเอียดไม่เกิน 10,000 บาท

2. ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 เปลี่ยนการเรียกประชุมสมาชิกจากปีละ 1 ครั้งเป็นประชุมทุก ๆ 4 เดือน เพราะจะได้เป็นการติดตามกิจการของผู้กู้ว่าดำเนินการแล้วได้ผลอย่างไร และจะได้เป็นเวทีแรกแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิกอีกเวทีหนึ่ง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 คณะกรรมการควรมีการประเมินการทำงานของคณะกรรมการด้วยกันเองเพื่อที่จะได้ ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และยังเป็นการเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้แก่คณะกรรมการกองทุน ได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 คณะกรรมการควรตรวจสอบดูแลบัญชีในระหว่างเดือนเพื่อความความก้าวหน้าของกองทุน และทราบจำนวนเงินทุนที่คงเหลือ และทำการติดตามสมาชิกผู้กู้เงินว่าดำเนินโครงการเป็นอย่างไร เพราะจะได้เตรียมรับมือกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อตอนส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเมื่อสิ้นปีจะได้เตรียมหาวิธีแก้ปัญหาไว้แต่เนิ่น ๆ

3. ข้อเสนอแนะนำเงินผู้ไปพัฒนากิจกรรมของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 การทำกิจการของสมาชิกควรมีการจัดทำบัญชีรายจ่าย รายรับ เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินกิจการประสบผลกำไรหรือขาดทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 สมาชิกที่กู้เงินไปซื้อวัวเนื้อมาเลี้ยงควรพิจารณาว่าระยะเวลาในการเลี้ยงวัวใน 1 ปี จะเลี้ยงได้ขนาดตามที่ต้องการหรือไม่ควรจะขอยืมระยะเวลาการส่งเงินต้นและดอกเบี้ยออกไปอีกหรือไม่ เพราะถ้าไม่พิจารณาให้ดีเมื่อเลี้ยงแล้วอาจจะทำให้เกิดการขาดทุนทำให้เป็นหนี้เพิ่มได้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 คณะกรรมการควรจะมีการพิจารณาระยะเวลาในการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยใหม่ เพราะบางกิจการของผู้กู้ สามารถชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยได้ก่อนกำหนดระยะเวลา 1 ปี อย่างเช่นการเลี้ยงไก่ เพราะไก่มีอายุการเลี้ยงอย่างช้า ไม่เกิน 60 วัน ดังนั้นการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยน่าจะปรับให้เป็น 4 เดือนส่งชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย และจึงทำการปล่อยกู้ต่อ และจะทำให้กองทุนมีการหมุนเวียนของเงิน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 4 คณะกรรมการควรตรวจสอบดูแลบัญชีในระหว่างเดือนเพื่อความความก้าวหน้าของกองทุน และทราบจำนวนเงินทุนที่คงเหลือ และทำการติดตามสมาชิกผู้กู้

เงินว่าดำเนินโครงการเป็นอย่างไร เพราะจะได้เตรียมรับมือกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อตอนส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเมื่อสิ้นปีจะได้เตรียมหาวิธีแก้ปัญหาไว้แต่เนิ่น ๆ

3. ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 การทำกิจการของสมาชิกควรมีการจัดทำบัญชีรายจ่าย รายรับ เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินกิจการประสบผลกำไรหรือขาดทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 สมาชิกที่กู้เงินไปซื้อวัวเนื้อมาเลี้ยงควรพิจารณาว่าระยะเวลากับการเลี้ยงวัวใน 1 ปี จะเลี้ยงได้ขนาดตามที่ต้องการหรือไม่ควรจะขอยืดระยะเวลาการส่งเงินต้นและดอกเบี้ยออกไปอีกหรือไม่ เพราะถ้าไม่พิจารณาให้ดีเมื่อเลี้ยงแล้วอาจจะทำให้เกิดการขาดทุนทำให้เป็นหนี้เพิ่มได้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 สมาชิกกลุ่มทำไร่ข้าวโพดควรมีการรวมกลุ่มเพื่อนำเงินที่กู้ได้มาจัดตั้งเป็นสหกรณ์ผู้ปลูกข้าวโพดแห่งบ้านหินเพิง เพื่อที่จะได้ทำการซื้อ เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช มาจำหน่ายให้สมาชิกในกลุ่มราคาถูกกว่าท้องตลาด โดยใช้เงินที่กู้มาได้มาซื้อหุ้นของสหกรณ์ และเมื่อสิ้นปีก็จะได้รับปันผล เป็นการใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ควรจะให้มีการติดตามการสร้างเครือข่ายของค้กรชุมชนภายในหมู่บ้านต่อไป เพราะในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ การสร้างเครือข่ายของค้กรชุมชน ยังไม่ประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ควรจัดให้มีการแนะนำส่งเสริมการประเมิน โครงการของชาวบ้าน เพราะจะช่วยทำให้ชาวบ้านมีความเข้าใจในการประเมิน และยังเป็น การช่วยเพิ่มให้ชุมชนมีความเข้มแข็งขึ้นได้โดย ชาวบ้านมีการวางแผนในการทำงาน ซึ่งจะทำให้ได้งานที่มีคุณภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

บรรณานุกรม

- คณิต ไช้มุก. 2545. “เอกสารประกอบการเรียนชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา”. นครราชสีมา :มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงานสำหรับ
อนุกรรมการสับสภานและติดตามระดับจังหวัดและระดับอำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้งและ
ดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒนการพิมพ์ จำกัด.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหีนเพิง. 2544. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านหีนเพิง. นครราชสีมา
เฉลี่ยว บุรีภักดีและคณะ, 2545. ชุดวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 1นนทบุรี: บริษัท
เอส. อาร์.พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- _____. 2545. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 1 นนทบุรี: บริษัท เอส. อาร์.พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์
ดักส์ จำกัด.
- _____. 2545. ชุดวิชาการนิพนธ์. พิมพ์ครั้งที่ 1นนทบุรี: บริษัท เอส. อาร์.พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์
ไทย ทิพย์สุวรรณกุล. 2545. “เอกสารประกอบการเรียนชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา”.
นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- พัฒนา กิตติอาสา. 2544. “เอกสารประกอบการเรียนชุดวิชาการวิจัยชุมชน”.
นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, บรรณาธิการ. 2544. “รวบรวมบทความทางการประเมิน”. พิมพ์ครั้งที่ 6
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งสำนักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริยา สมุทคุปต์. 2544. “เอกสารประกอบการเรียนชุดวิชาการวิจัยชุมชน”. นครราชสีมา :
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.